

Nr 68.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning angående tillverkning och beskattning av malt-drycker, m. m.; given Stockholms slott den 14 oktober 1939.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att
dels antaga härvid fogade förslag till

- 1) förordning angående tillverkning och beskattning av maltdrycker; samt
- 2) förordning om ändrad lydelse av 6 § 2 mom. förordningen den 11 juni 1926 (nr 207) angående tillverkning och beskattning av brännvin,

dels ock bifalla de förslag i övrigt, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

F ö r s l a g
till
förordning angående tillverkning och beskattning av maldrycker.

Häri genom förordnas som följer:

1 KAP.

Allmänna bestämmelser.

1 §.

1. Med maldryck förstås i denna förordning varje jäst, alkoholhaltig, odestillerad dryck, vid vars framställning torkat, rostat eller bränt malt kommit till användning; dock skall genom hembrygd tillverkad sådan dryck anses såsom maldryck allenast om vid tillverkningen såsom extraktgivande ämne använts huvudsakligen malt och alkoholhalten icke överstiger fem viktprocent.

2. Vad i denna förordning stadgas angående maldrycker av första klassen skall i tillämpliga delar gälla beträffande alkoholfria drycker, vid vilkas framställning torkat, rostat eller bränt malt kommit till användning.

3. Denna förordning äger icke tillämpning å tillverkning av maltextrakt. Angående sådan tillverkning meddelas föreskrifter av Kungl. Maj:t.

2 §.

1. Tillverkning av maldrycker för försäljning må företagas endast i den ordning och under de villkor, som stadgas i denna förordning.

2. Hembrygd av maldrycker för eget behov må, utan hinder av föreskrifterna i denna förordning, företagas av envar, som icke idkar försäljning eller tillverkning för försäljning av sådana drycker.

3 §.

Maldrycker indelas i tre klasser.

Första klassen omfattar maldrycker, vilkas alkoholhalt icke överstiger en och åtta tiondels viktprocent.

Andra klassen omfattar maldrycker, vilkas alkoholhalt överstiger en och åtta tiondels men icke tre och två tiondels viktprocent.

Tredje klassen omfattar maldrycker, vilkas alkoholhalt överstiger tre och två tiondels viktprocent.

4 §.

1. Med *skattepliktigt bryggeri* förstås i denna förordning bryggeri, där maltdrycker av samtliga klasser må tillverkas.

Med *skattefritt bryggeri* förstås bryggeri, där endast maltdrycker av första klassen må tillverkas.

2. *Tillverkningsår* räknas från och med den 1 oktober till och med den 30 september.

5 §.

1. Den, som idkar tillverkning av maltdrycker för försäljning, kallas i denna förordning *tillverkare*.

2. Ämbets- eller tjänsteman, som till följd av sitt ämbete eller sin tjänst kan komma att deltaga i beslut angående tillverkning, beskattning eller försäljning av maltdrycker eller däröver utöva tillsyn, må icke taga befattning med bryggerirörelse eller vara ledamot i styrelsen för aktiebolag eller ekonomisk förening, som driver sådan rörelse.

3. Vid bryggeri skall finnas en föreståndare (*bryggeriföreståndare*), som är ansvarig för att rörelsen bedrivs enligt föreskrifterna i denna förordning och bestämmelser som meddelas med stöd av densamma. För bryggeriföreståndaren skall finnas ersättare, som i bryggeriföreståndarens frånvaro skall ansvara för rörelsen. Bryggeriföreståndare och ersättare för denne utses av tillverkaren.

Tillverkare, som personligen handhar den omedelbara ledningen av rörelsen, må själv vara bryggeriföreståndare.

Finner kontrollstyrelsen bryggeriföreståndare icke vara lämplig för uppdraget, må styrelsen ålägga tillverkaren att utse annan bryggeriföreståndare.

6 §.

1. Bryggeri och i bryggeri bedriven tillverkning skola stå under statens kontroll.

Kontrollen utövas av kontrollstyrelsen med biträde av särskilda kontrolltjänstemän.

2. Bryggeri skall vara inrättat på sådant sätt och rörelsen där så bedrivs, att kontrollen må kunna utövas utan svårighet.

3. Kontrolltjänsteman äger påfordra att när som helst erhålla tillträde till bryggeri och till samtliga för bryggerirörelsen använda lokaler, upplagsplatser och andra förvaringsställen.

4. Tillverkare skall för kontrollen utan ersättning tillhandahålla erforderliga prov å vört eller tillverkad maltdryck samt ställa till förfogande nödiga redskap och lämna behövlig handräckning.

5. Tillverkare har att på egen bekostnad anskaffa de journaler och andra handlingar, vilka enligt föreskrift i denna förordning eller med stöd av densamma meddelade bestämmelser skola föras eller upprättas i bryggeri.

Tillverkare är pliktig att ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som

kontrollstyrelsen meddelar angående förandet eller upprättandet av nämnda journaler och handlingar samt angående deras bevarande under viss tid och insändande i original eller avskrift till kontrollmyndighet.

6. Tillverkare är pliktig att vid anfordran hålla sina handelsböcker med tillhörande verifikationer ävensom i 5 mom. omnämnda journaler och handlingar tillgängliga för kontrolltjänsteman.

7. Tillverkare skall ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som kontrollstyrelsen för erhållande av en betryggande kontroll över tillverkningen och beskattningen av maltdrycker meddelar, ävensom de anvisningar, som kontrolltjänsteman i enlighet med denna förordning eller kontrollstyrelsens föreskrifter kan lämna.

2 KAP.

Om tillverkning av maltdrycker i skattepliktigt bryggeri.

7 §.

Utan Kungl. Maj:ts tillstånd må tillverkning av maltdrycker av andra eller tredje klassen icke bedrivas i annat bryggeri än sådant, i vilket dylik tillverkning enligt tillståndsbevis bedrivits efter ingången av oktober månad 1938.

Har, av annan anledning än för vidtagande av reparation, under ett tillverkningsår i skattepliktigt bryggeri icke företagits brygd för framställning därstädes av maltdrycker av andra eller tredje klassen, må tillverkningen av sådana maltdrycker icke utan Kungl. Maj:ts tillstånd ånyo upptagas i bryggeriet.

8 §.

1. Har någon erhållit Kungl. Maj:ts tillstånd att bedriva tillverkning av maltdrycker av andra och tredje klasserna i visst bryggeri eller har någon övertagit den rörelse, som i skattepliktigt bryggeri bedrivits av annan, skall han till kontrollstyrelsen göra anmälan om tillverkningens upptagande och dagen därför (*driftsanmälan*) och i densamma uppgiva:

- a) bryggeriets namn och belägenhet,
- b) tillverkarens fullständiga namn och postadress,
- c) namnen å bryggeriföreståndare och ersättare för denne,
- d) namnet å den person, som jämlikt 16 § 2 mom. utsetts att vara forse-delskontrollant vid bryggeriet, samt
- e) huruvida maltdrycker av första klassen skola tillverkas i bryggeriet.

Föreligger ej hinder för rörelsens utövande, meddelar kontrollstyrelsen bevis därom.

Innan sådant bevis utfärdats, må rörelsen icke utövas, dock att den, som övertagit av annan bedriven rörelse, må, därest anmälan göres inom fjor-

ton dagar efter övertagandet, fortsätta rörelsen till dess kontrollstyrelsen meddelat beslut i anledning av anmälningen.

2. Under den sista månaden av varje tillverkningsår skall tillverkare, som ämnar fortsätta rörelsen under det kommande tillverkningsåret, till kontrollstyrelsen göra anmälan därom och samtidigt lämna uppgift angående de förhållanden, som angivas i 1 mom. första stycket a)—e).

3. Inträder ändring i förhållande, varom uppgift lämnats enligt 1 eller 2 mom., skall tillverkaren inom åtta dagar underrätta kontrollstyrelsen därom.

4. Ämnar tillverkare helt nedlägga rörelsen vid bryggeri, skall han i god tid förut till kontrollstyrelsen göra anmälan därom med uppgift om dagen, då nedläggandet kommer att ske. Efter den uppgivna dagen må rörelsen icke fortsättas.

9 §.

1. Över skattepliktigt bryggeri skall finnas planritning jämte beskrivning i två exemplar, av vilka det ena skall förvaras i bryggeriet och det andra hos kontrollstyrelsen.

Ny planritning jämte beskrivning skall upprättas, då kontrollstyrelsen så prövar erforderligt.

2. Pannor, jäskar och lagerbehållare skola vara uppmätta och märkta på sätt kontrollstyrelsen föreskriver.

3. Allt för tillverkningen i skattepliktigt bryggeri avsett malt skall uppvägas å en i bryggeriet uppställd justerad automatisk våg, försedd med självregistrerande räkneverk. Vågen skall anskaffas och underhållas av tillverkaren.

Angående skyldighet för tillverkare att i visst fall hava mattkross i bryggeriet ansluten till vågen stadgas i 21 §.

10 §.

För tillverkning av maltdrycker av andra och tredje klasserna må endast användas torkat, rostat eller bränt kornmalt samt humle, jäst och vatten, såvida icke kontrollstyrelsen medger användning jämväl av andra råämnen. Användning av sackarin må dock icke medgivas.

Med sackarin förstås i denna förordning varje konstgjort sötningsmedel, som har högre söthetsgrad än raffinerat socker men icke sockrets näringsvärde.

11 §.

Tillverkning för försäljning av maltdryck av tredje klassen må äga rum allenast för utförsel ur riket samt för vetenskapligt, medicinskt, farmaceutiskt, tekniskt, industriellt eller annat likartat ändamål.

3 KAP.

Om beskattning av maltdrycker i skattepliktigt bryggeri.

12 §.

För maltdrycker av andra och tredje klasserna, tillverkade i skattepliktigt bryggeri här i riket, skall tillverkaren enligt vad nedan närmare stadgas erlägga skatt.

Från skatteplikt undantagas maltdrycker, som från bryggeri utlämnas för utförsel ur riket eller till svensk frihamn eller såsom prov för analytisk undersökning, så ock maltdrycker, som inom bryggeri användas för tekniskt ändamål eller där förstöras.

13 §.

Skatten utgår

för maltdryck av andra klassen med trettio öre för liter samt
för maltdryck av tredje klassen med femtiofyra öre för liter.

Vid varje bryggeri skall dock, så länge tillverkning av maltdrycker av andra och tredje klasserna må företagas i bryggeriet, skatt utgå med minst femhundra kronor för helt kalenderkvartal räknat. I detta belopp må ej inräknas skatt, som belöper å maltdrycker, tillverkade vid annat skattepliktigt bryggeri.

Kontrollstyrelsen må medgiva, att vad i andra stycket stadgas icke skall gälla beträffande kalenderkvartal, varunder tillverkningen varit nedlagd för reparation eller varunder tillverkningen vid nytt bryggeri igångsatts.

14 §.

1. Tillverkare i skattepliktigt bryggeri skall föra följande journaler, vilka för varje klass av maltdrycker, som rörelsen omfattar, skola utvisa:

a) *bryggjournal*: verkställda brygder samt myckenheten använda råämnen ävensom vörtens volym och extrakthalt;

b) *tappningsjournal*: myckenheten tappade maltdrycker;

c) *friölsjournal*: myckenheten maltdrycker, som inom bryggeriet användas för tekniskt ändamål eller där förstöras under sådana omständigheter, att myckenheten kan fastställas;

d) *försäljningsjournal*: myckenheten maltdrycker, som utföras från bryggeriet eller inom bryggeriet utlämnas till personalen för förbrukning därstädes; samt

e) *införseljournal*: myckenheten maltdrycker, som efter utlämning från bryggeriet återinföras till bryggeriets lager eller som dit införas från annat bryggeri.

2. Tillverkare är skyldig att föra sina handelsböcker på sådant sätt, att jämförelse mellan dem och de under d) och e) omnämnda journalerna utan svårighet kan verkställas.

15 §.

Maltdrycker av andra och tredje klasserna må icke utföras från skattepliktigt bryggeri annorledes än på flaskor av den storlek, som kontrollstyrelsen bestämmer, eller på andra slutna kärl och behållare, vilka med avseende å rymden blivit märkta på sätt i 14 § lagen om mått och vikt sägs.

16 §.

1. Över maltdrycker, som utföras från skattepliktigt bryggeri, skall förteckning (*forsedel*) upprättas för varje transport. Forsedel upprättas i det antal exemplar, som kontrollstyrelsen bestämmer. Ett exemplar skall såsom verifikation fogas vid försäljningsjournalen och ett skall åtfölja transporten, så länge denna verkställes av tillverkaren.

2. Vid skattepliktigt bryggeri skall finnas en av tillverkaren utsedd *forsedelskontrollant*, som enligt närmare anvisningar av kontrollstyrelsen har att tillse, att bestämmelserna i 1 mom. och de föreskrifter, som kontrollstyrelsen meddelar angående tillämpningen av samma bestämmelser, vederbörligen iakttagas.

Då förhållandena vid visst bryggeri därtill föranleda, må med kontrollstyrelsens medgivande flera *forsedelskontrollanter* finnas vid bryggeriet.

Finner kontrollstyrelsen *forsedelskontrollant* icke vara lämplig för uppdraget, må styrelsen ålägga tillverkaren att utse annan *forsedelskontrollant*.

Forsedelskontrollant må icke taga befattning med förändet av de i 14 § 1 mom. omnämnda journalerna för den tid, under vilken han tjänstgjort i sådan egenskap. Bryggeriföreståndare eller ersättare för denne må icke vara *forsedelskontrollant*.

17 §.

Med undantag för de fall, som avses i 13 § andra stycket och 19 §, beräknas skatten å den i försäljningsjournalen upptagna myckenheten maltdrycker av andra och tredje klasserna med avdrag för den myckenhet maltdrycker av nämnda båda klasser, som enligt bryggeriets journaler med tillhörande verifikationer

a) från bryggeriet utlämnats för utförsel ur riket eller till svensk frihamn eller såsom prov för analytisk undersökning,

b) efter utlämning från bryggeriet återinförts till bryggeriets lager, eller

c) från bryggeriet överförs till annat skattepliktigt bryggeri för att därifrån försälas.

Avdrag må icke göras, med mindre tillverkaren kan förete, beträffande maltdrycker, som utförts ur riket eller till svensk frihamn, tullmyndighets bevis därom samt beträffande maltdrycker, som avses under b) och c), intyg av *forsedelskontrollant* om återinförandet eller överförandet. I fall, som avses under c), skall intyget utfärdas av *forsedelskontrollanten* vid det bryggeri, till vilket överförandet skett.

Lämnade uppgifter rörande till utförsel anmäld vara skola kontrolleras av tullmyndigheten, som för detta ändamål äger att, där så anses nödigt, undersöka varan. Angående tullkontroll vid varans utförsel gäller i övrigt vad därom är i fråga om restitutionsgods stadgat.

Maltdrycker av andra eller tredje klassen, som efter utförsel ur riket eller till svensk frihamn åter införs, skola återställas till det bryggeri, från vilket de utlämnats, eller överföras till annat skattepliktigt bryggeri.

18 §.

1. Tillverkare i skattepliktigt bryggeri skall för varje månad upprätta och senast å åttonde söckendagen efter månadens utgång till kontrollstyrelsen insända en på tro och heder avgiven deklaration angående den myckenhet maltdrycker av andra och tredje klasserna, som under månaden enligt försäljningsjournalen utförts från bryggeriet eller inom bryggeriet utlämnats till personalen för förbrukning därstädes, ävensom rörande den myckenhet maltdrycker av nämnda båda klasser, för vilken avdrag må göras vid skattens beräkning enligt vad i 17 § sägs. I deklarationen skall tillika angivas den skatt, som belöper å den i deklarationen upptagna beskattningsbara myckenheten.

Å deklarationen skall finnas intyg av två personer, att densamma överensstämmer med journalerna och att beträffande den myckenhet maltdrycker, för vilken avdrag gjorts, för intygsgivarna företetts bevis eller intyg, som avses i 17 § andra stycket.

2. Tillverkare skall senast å femtonde dagen i varje månad erlägga skatten för föregående månad genom inbetalning å statsverkets checkräkning i riksbanken för kontrollstyrelsens räkning; och skall vid inbetalningen för den sista månaden i varje kalenderkvartal jämväl erläggas vad som kan brista i den skatt, som enligt 13 § andra stycket minst skall utgå.

3. Erlägges icke skatten för visst bryggeri inom föreskriven tid, må kontrollstyrelsen meddela förbud tills vidare, till dess skatten guldits, att utföra maltdrycker från bryggeriet.

För uttagande av förfallen skatt må på framställning av kontrollstyrelsen utmätning omedelbart verkställas.

4. Tillverkare i skattepliktigt bryggeri är skyldig att, då kontrollstyrelsen så prövar nödigt, för skattens behöriga erläggande hos kontrollstyrelsen ställa säkerhet till belopp, som styrelsen finner erforderligt.

Ställes ej vid anfordran sådan säkerhet, skall vad i 3 mom. första stycket stadgas äga motsvarande tillämpning.

19 §.

1. Då rörelsen vid skattepliktigt bryggeri nedlägges, är tillverkaren pliktig att betala skatt för samtliga i bryggeriet befintliga maltdrycker av andra och tredje klasserna.

2. Därest vid granskning av skattepliktigt bryggeris journaler eller andra redovisningshandlingar eller eljest utrönes, att för någon månad skatt bort utgå med högre belopp än som för månaden erlagts, eller att i det i bryggeriet befintliga lagret av maltdrycker av andra och tredje klasserna förefinnes brist, som tillverkaren icke kan nöjaktigt förklara, är tillverkaren pliktig att vid anfordran genast erlagga, i förra fallet den resterande skatten och i senare fallet skatt för en myckenhet, som motsvarar bristen.

3. Vad i 18 § 2 och 3 mom. stadgas skall i tillämpliga delar gälla i fråga om skattebelopp, som avses i denna paragraf.

20 §.

Tillverkare i skattepliktigt bryggeri skall för varje tillverkningsår upprätta skriftlig redogörelse för de förändringar, det i bryggeriet befintliga lagret av maltdrycker under året undergått (*årsredogörelse*). I årsredogörelsen skall för olika slag av maltdrycker angivas:

- a) storleken av lagret vid tillverkningsårets början,
- b) den myckenhet, som under året tillförts lagret,
- c) den myckenhet, som under året bortförts därifrån,
- d) svinnets storlek och
- e) lagrets storlek vid tillverkningsårets utgång.

21 §.

Då särskilda förhållanden beträffande visst skattepliktigt bryggeri därtill föranleda, må kontrollstyrelsen förordna, att den i 9 § 3 mom. omnämnda vågen skall anslutas till maltkross i bryggeriet sålunda, att maltet ej kan krossas utan att först hava genomgått vågen.

4 KAP.

Om tillverkning av maltdrycker i skattefritt bryggeri.

22 §.

1. Har någon för avsikt att upptaga tillverkning av maltdrycker av allenast första klassen i nytt bryggeri eller i äldre bryggeri, i vilket rörelsen nedlagts, eller har någon övertagit den rörelse, som i skattefritt bryggeri bedrivits av annan, skall han till kontrollstyrelsen göra anmälan om tillverkningens upptagande och dagen därför (*driftsanmälan*) och i densamma uppgiva:

- a) bryggeriets namn och belägenhet,
- b) tillverkarens fullständiga namn och postadress, samt
- c) namnen å bryggeriföreståndare och ersättare för denne.

Föreligger ej hinder för rörelsens utövande, meddelar kontrollstyrelsen bevis därom.

Innan sådant bevis utfärdats, må rörelsen icke utövas, dock att den, som

övertagit av annan bedriven rörelse, må, därest anmälan göres inom fjorton dagar efter övertagandet, fortsätta rörelsen till dess kontrollstyrelsen meddelat beslut i anledning av anmälningen.

2. Under den sista månaden av varje tillverkningsår skall tillverkare, som ämnar fortsätta rörelsen under det kommande tillverkningsåret, till kontrollstyrelsen göra anmälan därom och samtidigt lämna uppgift angående de förhållanden, som angivas i 1 mom. första stycket a)—c).

3. Inträder ändring i förhållande, varom uppgift lämnats enligt 1 eller 2 mom., skall tillverkaren inom åtta dagar underrätta kontrollstyrelsen därom.

4. Ämnar tillverkare helt nedlägga rörelsen vid bryggeri, skall han i god tid förut till kontrollstyrelsen göra anmälan därom med uppgift om dagen, då nedläggandet kommer att ske. Efter den uppgivna dagen må rörelsen icke fortsättas.

23 §.

Maltdrycker av andra eller tredje klassen må icke införas i skattefritt bryggeri med därtill hörande lokaler, upplagsplatser och andra förvaringsställen.

24 §.

1. Tillverkare i skattefritt bryggeri skall rörande verkställda brygder föra särskild journal (*bryggjournal*).

2. Tillverkare, som ej enligt bokföringslagen är pliktig föra handelsböcker, skall hålla bok, utvisande myckenheten malt och övriga råämnen, som inköpts för tillverkningen.

3. Jäskar skola vara uppmätta och märkta på sätt kontrollstyrelsen föreskriver.

5 KAP.

Vissa gemensamma bestämmelser.

25 §.

Stamvörtstyrkan hos maltdryck av första klassen må icke överstiga sex eller understiga fyra procent.

Stamvörtstyrkan hos en maltdryck är, därest extrakthalten efter jästens tillsättning icke undergått annan förändring än den, som betingas av jästningen, lika med extrakthalten vid tidpunkten för jästens tillsättning. Har maltdrycken därefter undergått förändring genom tillsats av extraktgivande ämne, spädning eller på annat dylikt sätt, skall vid stamvörtstyrkans fastställande tagas hänsyn därtill.

Utan hinder av vad i första stycket stadgas må kontrollstyrelsen med-

giva, att vid tillverkning i visst bryggeri av maldryck av första klassen stamvörtstyrkan må överstiga sex procent, därest de åtgärder, vilka tillverkaren ämnar vidtaga i syfte att förhindra, att alkoholhalten kan överstiga en och åtta tiondels viktprocent, finnas vara betryggande. Vid tillverkning, som bedrives enligt sådant tillstånd, må sackarin icke användas.

Tillstånd, som nu är sagt, skall meddelas tills vidare och må återkallas, om det vid upprepade tillfällen befinnes, att alkoholhalten överstiger en och åtta tiondels viktprocent, eller det eljest är uppenbart, att de av tillverkaren vidtagna åtgärderna till förhindrande av alkoholhaltens ökning icke äro betryggande.

26 §.

Vört må utlämnas från bryggeri allenast då vörten är avsedd för bakning eller eljest för annat industriellt ändamål än tillverkning av maldrycker. Från skattefritt bryggeri må icke utlämnas vört av högre extrakthalt än sex procent. Kontrollstyrelsen äger, där så finnes erforderligt, meddela närmare föreskrifter angående de villkor, under vilka utlämnandet må ske.

Vad nu är sagt skall icke utgöra hinder för tillverkare, som efter vederbörlig anmälan i bryggeri bedriver tillverkning av maltextrakt, att därifrån utföra dylik vara.

27 §.

Maldrycker må från bryggeri utlämnas endast på kärl, som äro stämplade och försedda med etikett. Beträffande flaska må stämplingen ske å kork, propp eller annan förslutning. Såväl stämpel som etikett skall innehålla uppgift om namnet å det bryggeri, varest tillverkningen skett, samt beteckningen för den klass, till vilken maldrycken är hänförlig. I stället för bryggeriets namn må dock användas en såsom ursprungsbeteckning lämplig, av kontrollmyndigheten godkänd förkortning av namnet eller ock bryggeriets inregistrerade varumärke.

Etikett må icke innehålla benämning, som är ägnad att giva maldrycken sken av att vara av annan klass än den, till vilken densamma är hänförlig.

Har vid tillverkning av maldryck av första klassen använts sackarin eller överstiger stamvörtstyrkan hos maldryck av nämnda klass sex procent, skall etiketten innehålla uppgift därom.

Vad i denna paragraf stadgas skall icke äga tillämpning, då maldryck av första klassen av köpare avhämtas i öppet kärl.

28 §.

För varje tillverkningsår eller del därav, varunder tillverkning av maldrycker av första klassen skall bedrivas i bryggeri, är tillverkaren pliktig att förskottsvis till statsverket utgiva bidrag till kostnaden för kontrollen å nämnda tillverkning vid bryggeriet med etthundrafemtio kronor. Påbörjas tillverkningen under den senare hälften av ett tillverkningsår, utgår dock

avgiften för samma år med allenast sjuttiofem kronor. Bidraget inbetalas å tid och på sätt, som kontrollstyrelsen bestämmer.

Erlägges icke bidragsbelopp för visst bryggeri inom föreskriven tid, må kontrollstyrelsen meddela förbud tills vidare, till dess beloppet guldits, mot tillverkning av maltdrycker av första klassen vid bryggeriet.

Vad i 18 § 3 mom. andra stycket stadgas skall äga motsvarande tillämpning i fråga om bidragsbelopp, som avses i denna paragraf.

6 KAP.

Ansvarsbestämmelser m. m.

29 §.

Den, som tillverkar maltdryck för försäljning utan att vara därtill berättigad enligt bestämmelserna i denna förordning, straffes, där tillverkningen skett i allenast ringa omfattning, med dagsböter.

Bedrives tillverkningen yrkesmässigt eller eljest i större omfattning än i första stycket avses, vare straffet dagsböter, ej under tio, eller fängelse i högst sex månader.

Den, som fälles till ansvar jämlikt andra stycket, skall ock dömas skyldig att för den tillverkade myckenheten gälda skatt, vilken skall beräknas efter den i 13 § för maltdryck av tredje klassen bestämda skattesatsen, såvitt icke visas, att de tillverkade maltdryckerna varit hänförliga till andra klassen, då skatten skall beräknas efter skattesatsen för sistnämnda klass. I intet fall må dock skatten utgå med mindre belopp än tvåhundrafemtio kronor.

Vad i tredje stycket sägs skall icke äga tillämpning, då det visas sannolika skäl för att de tillverkade maltdryckerna varit hänförliga till första klassen, samt ej heller då skatt för desamma påförts eller kommer att påföras enligt bestämmelserna i 3 kapitlet.

30 §.

Har någon uppsåtligen antingen underlåtit att i forsedel, journal, deklaration eller annan handling, som tjänar till ledning vid fastställandet av den beskattningsbara myckenheten maltdrycker, lämna eller införa uppgift, som bort lämnas eller införas, eller ock i handling som nu sagts lämnat eller infört oriktig uppgift, och har därav föranletts, att skatt utgått med mindre belopp än som bort utgå, böte högst fem gånger det skattebelopp, som undandragits statsverket; dock må beloppet av böterna, där ej synnerligen förmildrande omständigheter föreligga, icke sättas lägre än tvåhundrafemtio kronor. Vid synnerligen försvårande omständigheter må till fängelse i högst sex månader dömas.

Har någon genom grov vårdslöshet gjort sig skyldig till förfarande, som

i första stycket avses, vare straffet böter, högst två gånger det belopp, som undandragits statsverket; dock må beloppet av böterna, där ej synnerligen förmildrande omständigheter föreligga, icke sättas lägre än femtio kronor.

31 §.

Den, som i strid mot förbud som avses i 18 § 3 mom. utför maltdrycker från skattepliktigt bryggeri, straffes med dagsböter, ej under tjugu, eller med fängelse i högst sex månader.

Maltdrycker, vilka av tillverkare i strid mot sådant förbud utförts från skattepliktigt bryggeri och vilka fortfarande äro i tillverkarens besittning, vare förverkade tillika med kärl och emballage, vari de förvaras.

Vad som på grund av denna bestämmelse tagits i beslag må av den myndighet, som förordnat om beslaget, genast försäljas till annan tillverkare eller, därest försäljning icke kan komma till stånd, förstöras.

32 §.

1. Befinnes alkoholhalten i maltdryck, som tillverkats i skattepliktigt bryggeri och som utlämnats därifrån på kärl, stämplat med beteckning för maltdryck av andra klassen, överstiga tre och två tiondels viktprocent, straffes bryggeriföreståndaren med dagsböter, ej under tjugu.

Har förseelsen skett i allenast ringa omfattning och ej uppsåtligen och har bryggeriföreståndaren ej heller gjort sig skyldig till grov vårdslöshet vid tillverkningen eller utlämnandet, må straffet nedsättas till fem dagsböter.

2. Befinnes alkoholhalten i maltdryck, som tillverkats i skattefritt bryggeri eller som tillverkats i skattepliktigt bryggeri och därifrån utlämnats antingen på kärl, stämplat med beteckning för maltdryck av första klassen, eller på öppet kärl, överstiga två viktprocent,

eller befinnes alkoholhalten i dylik maltdryck överstiga en och åtta tiondels men icke två viktprocent och äro omständigheterna sådana, att det måste antagas, att åtgärd avsiktligt vidtagits för att alkoholhalten skulle bli högre än en och åtta tiondels viktprocent,

straffes bryggeriföreståndaren med dagsböter, ej under tjugu. Äro omständigheterna synnerligen försvårande, må till fängelse i högst sex månader dömas.

Överstiger alkoholhalten en och åtta tiondels men icke två viktprocent och föreligga ej sådana omständigheter, som nyss sagts, men har bryggeriföreståndaren vid tillverkningen eller utlämnandet gjort sig skyldig till grov vårdslöshet, straffes med dagsböter, ej under fem.

3. Bryggeriföreståndare i skattefritt bryggeri, som fällas till ansvar enligt denna paragraf, skall ock förpliktas att gälda skatt enligt vad i 29 § sägs:

33 §.

Fullgöres icke ordentligen skyldigheten att föra de i 14 § 1 mom. föreskrivna journalerna eller utföras med bryggeriföreståndares vetskap eller

vilja maltdrycker av andra eller tredje klassen från skattepliktigt bryggeri annorledes än i 15 § föreskrivits, straffes bryggeriföreståndaren med dagsböter, ej under fem.

Användes vid tillverkningen av maltdrycker av andra eller tredje klassen råämne, vars användande icke är tillåtet,

eller införas med bryggeriföreståndarens vetskap och vilja maltdrycker av andra eller tredje klassen i skattefritt bryggeri eller i därtill hörande lokaler, upplagsplatser eller andra förvaringsställen,

eller fullgöres icke ordentligen skyldigheten att föra den i 24 § 1 mom. föreskrivna journalen eller den bok, som avses i 24 § 2 mom.,

eller iakttagas icke föreskrifterna i 25 eller 27 § och är förseelsen ej straffbar enligt 32 §,

straffes bryggeriföreståndaren såsom i första stycket sägs; dock må straff för angivande av oriktig klassbeteckning i stämpel eller å etikett eller annan oriktig uppgift å etikett icke ådömas, med mindre förseelsen varit uppsåtlig.

34 §.

Bryter tillverkare eller bryggeriföreståndare i andra fall än förut i detta kapitel sagts mot vad i denna förordning är stadgat eller mot föreskrift, som med stöd av förordningen meddelats, straffes med böter från och med tjugu till och med trehundra kronor.

35 §.

Bryter tillverkares hustru eller husfolk eller i hans arbete antagen person mot denna förordning eller mot föreskrift, som med stöd av förordningen meddelats, vare tillverkaren därför ansvarig, liksom vore förseelsen begången av honom själv, därest icke omständigheterna göra det sannolikt, att förseelsen skett utan hans vetskap och vilja. Bryggeriföreståndare vare jämte tillverkaren och lika med denne ansvarig för sådan förseelse.

36 §.

Den, som har att taga befattning med kontroll enligt denna förordning, må icke röja tillverkares yrkeshemlighet och affärsförhållande i annat fall än då sådant påfordras i tjänstens intresse.

37 §.

Förseelse, som avses i 32—34 §§, må av allmän åklagare åtalas allenast efter angivelse av kontrollstyrelsen.

Böter och värdet av förverkat gods tillfalla kronan.

Övergångsbestämmelser.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1940, vid vilken tidpunkt förordningen den 1 juni 1923 (nr 140) angående tillverkning och beskattning av maltdrycker skall upphöra att gälla.

Härvid skall iakttagas:

1. Skall bryggeri, i vilket på grund av tillståndsbevis tillverkning av maltdrycker bedrivits under tiden den 1 oktober—den 31 december 1939, jämväl för tiden därefter vara i verksamhet, skall anmälan som i 8 § 1 mom. eller 22 § 1 mom. sägs göras minst femton dagar, innan rörelsen efter sistnämnda tidpunkt må fortsättas. Föreligger ej hinder för rörelsens utövande, meddelar kontrollstyrelsen bevis därom.

2. Erfordras eljest före den 1 januari 1940 åtgärder för ordnande enligt denna förordning av tillverkningen och beskattningen av maltdrycker eller kontrollen därå, skola åtgärderna vidtagas enligt bestämmelserna i samma förordning.

3. Finnes vid utgången av december 1939 i skattepliktigt bryggeri, som för tiden därefter skall vara i verksamhet, lager av maltdrycker av andra eller tredje klassen eller ock mäsken eller vört, avsedd för framställning av sådana maltdrycker, må tillverkaren åtnjuta befrielse från eller återbäring av skatten för den myckenhet malt, som kan beräknas hava åtgått för framställningen av maltdryckerna, mäsken eller vörten.

Tillverkare, som vill komma i åtnjutande av befrielse eller återbäring, har att senast den 31 januari 1940 till kontrollstyrelsen insända dels deklaration angående den myckenhet maltdrycker, mäsken och vört av angivet slag, som vid utgången av december 1939 fanns i bryggeriet, dels ock en av erforderliga handlingar bestyrkt skriftlig utredning rörande myckenheten av det malt, som åtgått för framställningen av maltdryckerna, mäsken och vörten.

Det belopp, med vilket befrielse eller återbäring må åtnjutas, fastställas av kontrollstyrelsen.

Deklarationen upprättas och utredningen verkställs i enlighet med de närmare anvisningar, som kontrollstyrelsen meddelar.

4. För tiden intill utgången av tillverkningsåret den 1 oktober 1941—den 30 september 1942 skall, utan hinder av vad i 13 § första stycket stadgas, skatten för maltdrycker av andra klassen vid varje skattepliktigt bryggeri utgå med allenast tjugusju öre för liter för de första sextusen femhundra hektoliterna av den under varje tillverkningsår beskattningsbara myckenheten samt med tjuguatta och ett halvt öre för liter för nästa sextusen femhundra hektoliter. För varje därpå följande tillverkningsår skall skatten för nämnda kvantiteter ökas med ett halvt öre för liter, till dess densamma uppgår till trettio öre för liter.

5. Förordningen den 1 juni 1923 skall även efter ingången av 1940 äga tillämpning beträffande förhållanden, som hänföra sig till tiden dessförrinnan; dock skola å fjärde kalenderkvartalet 1939 belöpande avgifter, varom i 41 § nämnda förordning stadgas, av tillverkare i skattefritt bryggeri, varirörelsen skall fortsättas efter ingången av 1940, icke erläggas i vidare mån än avgifterna överstiga trettiosju kronor femtio öre.

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 6 § 2 mom. förordningen den 11 juni 1926 (nr 207) angående tillverkning och beskattning av brännvin.

Härigenom förordnas, att 6 § 2 mom. förordningen den 11 juni 1926 angående tillverkning och beskattning av brännvin skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

6 §.

2. Överinseendet å kontrollen handhaves av kontrollstyrelsen.

Den lokala tillsynen utövas av överkontrollörer, biträdande överkontrollörer, kontrollörer och tillsyningsmän.

I den — — — av statsverket.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1940.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 ok-
tober 1939.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden
PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, SKÖLD,
QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON, STRINDLUND.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler che-
fen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, fråga om *ändrade bestäm-
melser angående tillverkning och beskattning av maltdrycker* samt anför
därvid:

Inledning.

I skrivelse (nr 121) till Kungl. Maj:t anhöll 1934 års riksdag i anledning
av väckta motioner, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa skyndsamt utred-
ning angående frågan om ändringar i gällande lagstiftning rörande tillverk-
ning, beskattning och försäljning av maltdrycker samt för 1935 års riks-
dag framlägga de förslag, till vilka utredningen kunde giva anledning.

I anledning av denna skrivelse bemyndigade Kungl. Maj:t genom beslut
den 27 april 1934 chefen för finansdepartementet att tillkalla högst sju sak-
kunniga för att verkställa utredning och avgiva förslag angående revision
av nämnda lagstiftning.

Med stöd av bemyndigandet tillkallade jag sagda dag såsom sakkunniga
ledamoten av riksdagens andra kammare, numera landshövdingen Ola
Jeppsson, tillika ordförande, verkställande direktören i aktiebolaget Stock-
holms bryggerier, civilingenjören Bertil Almgren, byråchefen i kontrollsty-
relsen Sven Almgren, ledamoten av riksdagens andra kammare, filosofie
doktorn Ivar Anderson i Norrköping, dåvarande ledamoten av riksdagens
andra kammare, numera ledamoten av riksdagens första kammare Arthur
Heiding i Stora Tomteby, ledamoten av riksdagens andra kammare, redak-
tören Adolv Olsson i Gävle samt ombudsmannen i Svenska bryggeriindustri-
arbetareförbundet Einar Olsson. De sakkunniga antogo benämningen 1934
års maltdryckskommitté.

Med skrivelse den 15 januari 1936 överlämnade de sakkunniga till chefen
för finansdepartementet »Betänkande med förslag angående revision av lag-
stiftningen rörande tillverkning, beskattning och försäljning av maltdrycker». Betänkandet, som är tryckt i serien statens offentliga utredningar (1936: 5),

innefattar, bland annat, av motiv åtföljda förslag till *förordning angående tillverkning och beskattning av maltdrycker* och *förordning angående försäljning av pilsnerdricka*.

Efter remiss avgåvos utlåtanden över betänkandet av kontrollstyrelsen, socialstyrelsen, medicinalstyrelsen, järnvägsstyrelsen, generaltullstyrelsen, kommerskollegium, statskontoret, riksräkenskapsverket, överståthållarämbetet och samtliga länsstyrelser, Svenska bryggareföreningen, Svenska bryggeriindustriarbetareförbundet, Skattefria bryggeriers riksförbund, Föreningen allmännyttiga kafébolag, Sveriges centrala hotell- och restaurangförening, Svenska trafikförbundet, Sveriges nykterhetsvänners landsförbund, Svenska stadsförbundet, Svenska landskommunernas förbund, Fristående bryggeriers intresseförening och Kristianstads distrikts kontrolltjänstemannaförening. Vid åtskilliga av utlåtandena ha fogats inhämtade yttranden från olika myndigheter och organisationer med flera.

En åtgärd, som i rådande läge synes mig böra övervägas för att erhålla bidrag till täckande av de ökade statsutgifterna, är en skärpning av malt-drycksbeskattningen. Denna beskattning är, på sätt den följande framställningen kommer att närmare belysa, för närvarande anordnad såsom en råvarubeskattning, i det att skatten utgår efter den i bryggerierna använda myckenheten malt. Detta beskattningssystem har sedan länge ur olika synpunkter gjorts till föremål för anmärkningar. 1934 års maltdryckskommitté har också förordat en övergång till beskattning av den färdiga produkten. Vid kritiken av maltskattesystemet har särskilt framhållits, att systemets olägenheter framträdde starkare ju högre skatten fastställdes. Om redan vid beskattningens nuvarande höjd en övergång till produktbeskattning ansetts motiverad, framstår tydligen kravet på en reform av beskattningssystemet såsom ytterligare befogat, därest, såsom jag anser ofrånkomligt, en skärpning av beskattningen ifråga nu vidtages. En sådan reform synes i huvudsak kunna genomföras i enlighet med det av 1934 års maltdryckskommitté därutinnan framlagda förslaget.

Av kommittén behandlade principfrågor, vilka icke äga direkt samband med beskattningssystemet — frågor rörande monopolisering av den skattepliktiga bryggeriindustrien, försäljningen av maltdrycker, starkölsförbudet, höjning av alkoholstyrkan hos pilsnerdricka, m. m. — synas mig däremot för närvarande böra lämnas å sido i syfte att möjliggöra ett snabbt genomförande av en skärpt maltdrycksbeskattning i produktbeskattningens form.

Gällande bestämmelser angående tillverkning och beskattning av maltdrycker.

Enligt förordningen den 1 juni 1923 (nr 140) angående tillverkning och beskattning av maltdrycker indelas maltdryckerna i tre klasser. Avgörande vid denna indelning är i första hand maltdryckernas alkoholstyrka, men

därjämte beaktas den s. k. stamvörtstyrkan, som är ett uttryck för myckenheten extrakt och andra lösliga ämnen i den blivande maltdrycken vid ett visst stadium under tillverkningen.

Första klassen omfattar

a) *svagdricka*, varmed förstås maltdryck, som ej innehåller mer än 1.8 viktprocent alkohol och som är inbryggd med en stamvört, vilkens extrakthalt icke överstiger 6 procent;

b) *maltdricka*, varmed förstås maltdryck, som ej innehåller mer än 1.8 viktprocent alkohol samt är inbryggd med en stamvört av en extrakthalt, överstigande 6 men icke 10.5 procent, och som vid tillverkningen tillika undergått sådan särskild behandling, att alkoholhalten i drycken icke kan överstiga 1.8 viktprocent; samt

c) *vört*, avsedd för bakning.

Andra klassen omfattar sådana till första klassen icke hänförliga maltdrycker, som ej innehålla mer än 3.2 viktprocent alkohol och som äro inbryggda med en stamvört, vilkens extrakthalt icke överstiger 10.5 procent. Till andra klassen hänförliga drycker äro i försäljningsavseende sammanfattade under beteckningen *pilsnerdricka*.

Tredje klassen omfattar alla till första eller andra klassen icke hänförliga maltdrycker (s. k. *exportöl* eller *starköl*).

Maltdryck må ej vid bryggeri tillverkas med stamvört av lägre extrakthalt än 4 procent.

Hembrygd för eget behov av maltdrycker av vilken styrka som helst är tillåten för envar utom för den som idkar handel med maltdrycker eller tillverkning därav till avsalu. Beträffande *tillverkning för försäljning* gälla däremot olika regler alltefter maltdryckernas beskaffenhet. Tillverkning av svagdricka är fri för envar, vilken är berättigad att driva näring, utom för den som innehar tillstånd att försälja spritdrycker eller vin eller pilsnerdricka, och förutsätter allenast skyldighet att ingiva årlig driftsanmälan till den myndighet, kontrollstyrelsen, vilken utövar kontroll över den yrkesmässiga tillverkningen av maltdrycker i riket. För tillverkning av maltdricka erfordras särskilt tillstånd av denna myndighet, och inrättande av nytt bryggeri för tillverkning av maltdrycker av andra och tredje klasserna får alltsedan den 1 juli 1917 icke äga rum utan särskilt medgivande av Kungl. Maj:t på grund av det sedan denna tidpunkt gällande s. k. koncessionstvånget. Tillverkning till avsalu av maltdrycker av tredje klassen får allenast äga rum för utförsel ur riket samt för vetenskapligt, medicinskt, farmaceutiskt, tekniskt, industriellt eller likartat ändamål.

Maltdrycksbeskattning infördes i vårt land år 1903. Beskattningen äger rum i samband med tillverkningen och har, såsom förut nämnts, formen av en råämnesskatt, vilken åvilar det viktigaste råämnet för maltdrycksberedning, malt. Undantagna från maltskatt äro hemtillverkade maltdrycker samt maltdrycker av första klassen; bryggeri, som uteslutande tillverkar maltdrycker av denna klass, benämnes därför *skattefritt bryggeri*, medan övriga bryggerier äro s. k. *skattepliktiga bryggerier*. Ursprungligen var all

maltdryckstillverkning i skattepliktigt bryggeri underkastad maltskatt, men numera äger sådant bryggeri åtnjuta restitution av skatten å malt, som använts för tillverkning av maltdrycker av första klassen. Maltskatten utgår med ett visst belopp per kilogram använt malt, men detta belopp är icke fast utan växlar efter en degressiv skala, nämligen så, att skatten principiellt uppgår till 1 krona 45 öre per kilogram men utgör 1 krona 25 öre per kilogram för den i ett bryggeri under tillverkningsåret först avverkade maltkvantiteten till och med 100,000 kilogram och 1 krona 35 öre per kilogram för följande myckenhet till och med ytterligare 100,000 kilogram. I intet fall må under den tid, maltkrossning på grund av tillståndsbevis må äga rum, skatten för helt kvartal räknat understiga i medeltal 8 kronor för helgfritt dygn.

Med hänsyn till att maltdrycksbeskattningen är anordnad såsom en skatt på det vid tillverkningen förbrukade maltet gäller förbud mot användande av ersättningsmedel för malt, varifrån dock kontrollmyndigheten äger medge vissa undantag. Maltskattesystemet har även påkallat detaljerade bestämmelser rörande tillverkningen i övrigt. Bryggerierna äro vidare i tillverknings- och beskattningshänseende underkastade särskild kontroll, vilken utövas av lokala tjänstemän under överinseende av kontrollstyrelsen.

Till förhindrande av att obeskattat malt skall kunna användas för maltdryckstillverkning i skattepliktigt bryggeri äro kontrollföreskrifter givna angående beskaffenheten av bryggeris byggnader och redskap samt angående användandet och förvarandet därstädes av råämnen m. m. Krossat malt får icke införas i bryggeri eller utföras därifrån. Ej heller får vört eller färdig maltdryck överföras från skattefritt till skattepliktigt bryggeri. Det för tillverkning i skattepliktigt bryggeri avsedda maltet skall krossas å en i bryggeriet uppställd maltkross, som är förbunden med en självregistrerande, justerad våg på sådant sätt, att krossning av maltet ej kan äga rum utan att detsamma först genomgått vågen. Myckenheten krossat malt avläses å vågens förseglade räkneverk. Närmare föreskrifter angående vågens beskaffenhet samt angående vågens och maltkrossens uppställning m. m. ha med stöd av tillverkningsförordningen meddelats av kontrollstyrelsen.

Tillverkare har att inom viss kort tid före varje brygds början till kontrolltjänsteman göra anmälan om brygdens företagande (brygdanmälan) samt har att föra särskilda journaler, benämnda krossningsjournal, bryggjournal och försäljningsjournal. Vid utgången av varje månad skall tillverkaren till kontrollstyrelsen insända utdrag av bryggjournalen för föregående månad. Detta utdrag ligger till grund för debitering av maltskatten. Beträffande erläggandet av skatten gäller, att tillverkare, som ställer vederbörlig säkerhet, är berättigad till anstånd på så sätt, att skatten för ett kvartal må inbetalas senast inom två månader efter kvartalets utgång. Tillverkare, som icke ställer sådan säkerhet, är skyldig att förskottsvis erlägga skatt för en månad i sänder med ett belopp, som beräknas efter medeltalet av hans maltavverkning per dag.

Har skattepliktigt maltdryck, innan den lämnat lagerfaten, skadats, så att densamma blivit försäljningsoduglig, kan tillverkaren efter prövning av kon-

trollstyrelsen få åtnjuta eftergift av skatten. Förutsättning för att eftergift skall kunna medgivas är dock, att kvantiteten av det malt, som använts till den skadade maltdryckens tillverkning, kan med tillräcklig säkerhet fastställas. Vidare äger tillverkare åtnjuta restitution av skatten för det malt, som använts för tillverkning av svagdricka eller maltdricka, med ett belopp, som med respektive 3, 8 eller 13 öre understiger den skattesats, efter vilken skatten för maltet beräknats.

Vid export av maltdrycker i myckenheter om minst 100 liter åtnjutes restitution av hela maltskatten, vilken på visst föreskrivet sätt beräknas med ledning av uppgifterna i bryggjournalen. Bestämmelser härom ha meddelats i en kungörelse den 27 juli 1923 (nr 344) angående restitution av erlagd skatt för malt vid utförsel ur riket av maltdrycker.

Under kontrollstyrelsen utövas den lokala kontrollen över tillverkningen och beskattningen av maltdrycker — sedan vissa förenklingar av organisationen genomförts åren 1923 och 1932 — av *överkontrollörer*, vilka jämväl fungera vid kontrollen över brännvinstillverkningen, samt vid de skattepliktiga bryggerierna därjämte av *kontrollombud*, vilkas huvudsakliga uppgift är att hålla uppsikt över maltvågen. Då det av särskilda skäl anses erforderligt, kan *tillsyningsman* förordnas vid skattefritt bryggeri.

Maltskattesystemets nackdelar.

1934 års maltdryckskommitté har uttalat, att maltskattesystemet ur kontrollsynpunkt obestriddligen fungerat tillfredsställande samt ur vissa synpunkter inneburit ett enkelt och rätlinjigt förfarande. Emellertid kunde mot detsamma i andra hänseenden riktas anmärkningar. Därutinnan har kommittén i huvudsak anfört följande:

Det må till en början framhållas, att det är föga egentligt, att beträffande en vara, vilkens konsumtion man vill underkasta beskattning, lägga skatten å råämnet för varans tillverkning och icke å varan själv. Uttagandet av en konsumtionsskatt bör väl också naturligen äga rum så nära varans utlämning till konsumtion som möjligt. Lägges skatten så långt tillbaka i tillverkningsförloppet som till själva råämnets införande i produktionen, följer därav, att tillverkaren måste arbeta med en genom beskattningen avsevärt fördyrad råvara. Nämda förhållande innebär en avsevärd nackdel för tillverkaren, då förlust av råvara genom svinn, kross eller skada är oundviklig under tillverkningen. Att märka är, att eftergift av skatt, då maltdryck blivit skadad, kan medgivas tillverkaren allenast om skadan inträffat, innan maltdrycken lämnat lagerfaten, och endast under förutsättning att möjlighet föreligger att tillräckligt exakt bestämma den maltkvantitet, som belöper å den skadade maltdrycken. För maltdryck, som går förlorad under tappningen eller genom krossning av flaskor eller som efter tappningen befinnes osäljbar, har tillverkaren alltså icke någon möjlighet att utfå ersättning för skatten.

En annan anmärkning, som kan framställas mot en beskattning av maltet, är att densamma icke kan bli av lika verkan för alla tillverkare, enär utbytet av produkter ur det använda maltet kan med olika tekniska resurser och arbetssätt samt till följd av olika egenskaper hos själva maltet lämna

betydligt skiftande resultat. Sålunda har enligt den officiella statistiken under tillverkningsåret 1933/34 det i bryggjournalerna vid de skattepliktiga bryggerierna antecknade extraktutbytet, d. v. s. den mängd av maltet, som vid mäsningen upptagits i vörten, växlat mellan 71.0 och 80.1 procent, vilka tal för en maltdryck med en stamvörtstyrka av 10.0 procent motsvara en skillnad i åtgången av malt av omkring $1\frac{1}{2}$ kilogram per hektoliter färdig vara. Skillnaden olika bryggerier emellan beträffande åtgången av malt för framställning av samma kvantitet maltdryck blir i verkligheten avsevärt större på grund av olikheter i de tekniska anordningar, som hänföra sig till senare delar av tillverkningsproceduren. Visserligen torde hänsyn hava tagits till dessa omständigheter genom bestämmandet av en viss degression i skatteskalen till förmån för de mindre bryggerierna, men härvid är dock att märka, att ett sämre utbyte av produkter ur det använda maltet icke är en företeelse, som är särskilt utmärkande för de mindre bryggerierna. Många av dessa hava att uppvisa ett gott utbyte av produkter, under det att förhållandet ibland är det motsatta vid relativt stora bryggerier. Mellan bryggerier, vilka i storlekshänseende äro jämställda, kan i fråga om utbytet förefinnas en avsevärd skillnad.

Förutom denna ojämnheter i skattebelastningen de olika bryggerierna emellan medför skattens uttagande å råämnet icke oväsentliga inskränkningar i bryggeriernas rörelsefrihet med avseende å tillverkningens bedrivande. Då skatten lägges å maltet, följer därav, att användandet av annat förjäsbart råämne än malt principielt icke kan medgivas vid tillverkningen. Tillsättning av socker eller sirap, vilka ämnen kunna vara erforderliga för tillverkning av en del maltdryckssorter, är sålunda — med undantag för viss användning vid tillverkning av porter — enligt nu gällande bestämmelser förbjuden i de skattepliktiga bryggerierna. Då användning av ris och majs visat sig behöfelig för framställning av maltdrycker, å vilka särskilda krav å hållbarhet måste uppställas (t. ex. exportöl), hava i tillverkningsförordningen måst inrymmas vissa specialbestämmelser, som kunna sägas bryta mot hela systemet och som för övrigt äro i icke ringa mån hinderliga för tillverkaren. Vidare medför systemet, att tillverkaren, om han behöver förskaffa sig tillträde till maltvågen eller maltkrossen exempelvis för vidtagandet av reparation eller för rengöring, måste tillkalla kontrolltjänsteman, som för sin närvaro är berättigad till särskild ersättning av tillverkaren. Detsamma gäller därest tillverkaren önskar blanda skattepliktig maltdryck med skattefri sådan eller späda skattepliktig maltdryck med vatten. Blandas skattefri maltdryck med skattepliktig, kan skatterestitution ej erhållas för någon del av den brygd, till vilken den skattefria varan hör. Av kontrolltekniska skäl har vidare skattefrihet icke kunnat medgivas för vört, som för bakkingsändamål utlämnas från skattepliktigt bryggeri.

Vid beskattningens införande mötte vissa svårigheter att i maltskattesystemet inrymma möjligheter till skattefrihet för de skattepliktiga bryggeriernas tillverkning av svagdricka, vilken angelägenhet dock sedermera ordnades så, att ett särskilt restitutionsförfarande i fråga om skatten för malt, använt vid tillverkning av skattefri maltdryck, blev genomfört. Detta restitutionsförfarande innebär emellertid, att tillverkarna i de skattepliktiga bryggerierna få finna sig i att vara underkastade vissa restriktiva bestämmelser, innebärande framför allt att icke hela skattebeloppet restitueras, och vara pliktiga iakttaga vissa formaliteter i fråga om återbekommandet av dylikt skattebelopp, varjämte de under viss tid ha att stå i ansvar för beloppet. Några olägenheter av motsvarande slag förefinnas icke för tillverkarna i de skattefria bryggerierna, vilka tillverkare dessutom ha den betydande fördelen framför tillverkarna i de skattepliktiga bryggerierna, att de äga rätt att använda vilka råämnen

som helst — alltså även socker och sirap — samt jämväl i övrigt åtnjuta större frihet vid tillverkningen.

De omnämnda olägenheterna hava icke varit av den art, att icke beskattningssystemet hittills ansetts kunna godtagas av både bryggeriindustrien och staten. De under senare tid vidtagna avsevärda höjningarna av skatten hava emellertid kommit vissa av de ovan antydda och jämväl andra olägenheter av råämnesskattesystemet att starkt framträda. Då maltskatten år 1903 infördes, rörde sig skattesatserna om relativt låga belopp — mellan 2 och 12 öre, motsvarande en skattebelastning av i genomsnitt 8.4 öre per kilogram. Den genom beskattningen föranledda fördyringen av råvaran, vars medelpris då angavs till 25 öre per kilogram, var sålunda ganska måttlig, i det att skattebelastningen motsvarade allenast cirka 30 procent av maltets handelsvärde. Efter år 1923 genomförda höjningar av skattesatserna till respektive 65, 70 och 75 öre per kilogram utgjorde skatten i medeltal något över 70 öre per kilogram. Den senaste, under år 1933 vidtagna skattehöjningen, därvid skattesatserna fastställdes till respektive 1 krona 25 öre, 1 krona 35 öre och 1 krona 45 öre per kilogram, medförde en medelskatt av omkring 1 krona 34 öre per kilogram. Maltskatten är alltså numera i det närmaste 16 gånger så hög som den var, då den infördes, och i jämförelse med år 1923, då statsmakterna senast förehade beskattningssystemet till omprövning, har skatten ungefär fördubblats. Då priset å malt för närvarande kan angivas till i genomsnitt 30 öre per kilogram och det beskattade maltet alltså kostar tillverkaren omkring 1 krona 64 öre per kilogram, utgör skattebelastningen numera cirka 450 procent av maltets handelsvärde.

Det synes föga rationellt att, när maltdrycksbeskattningen nått en sådan höjd som nu är fallet, fortfarande uttaga skatten i form av en råämnesskatt. Den härigenom uppkomna avsevärda fördyringen av råvaran medför, att förlusterna genom svinn, kross eller skada numera kunna representera avsevärda belopp. Härtill komma vissa skattetekniska olägenheter av den nuvarande höga skatten. Då kontrollstyrelsen har att bevilja eftergift för skatt, hänförlig till skadad maltdryck, och det gäller att från den färdiga varan räkna sig tillbaka till den använda maltmängden, kunna felkällorna i beräkningsmetoden i vissa fall leda till otillbörligt stora avvikelser från det belopp, med vilket skatt i verkligheten erlagts för det använda maltet. Enahanda är förhållandet beträffande beräkningen av det skattebelopp, som skall restitueras vid export av maltdryck, varvid enligt gällande föreskrifter en i viss mån summarisk beräkningsmetod skall komma till användning.

Framför allt blir emellertid den nuvarande höga beskattningen av betydelse med hänsyn till den förut påpekade ojämnheten i beskattningen på grund av det olika utbytet av färdiga produkter vid de olika bryggerierna. Vid bryggerier, tillhörande den lägsta skattegruppen, kan skillnaden i utbytet bliva så stor, att densamma motsvarar en maltkvantitet av ända upp till 5 kilogram per hektoliter färdig vara, vilket med nu gällande skattesats medför en skillnad i beskattningen av 6 kronor 25 öre per hektoliter. Även för bryggerier, tillhörande de övriga båda skattegrupperna, kan skillnaden i beskattningen på grund av olikhet i utbytesförhållanden dem emellan i vissa fall bliva anmärkningsvärt stor.

Med avseende å själva skatteinbetalningen må även framhållas några med maltskattesystemet förknippade omständigheter, som erhållit en större betydelse än tidigare, då skatten var låg. Ungefär en sjättedel av bryggerierna betala skatten i förskott, och då i allmänhet maltdrycken ej säljes eller likvid inflyter förrän cirka 3 månader efter maltets krossning, tvingas tillverkarna i dessa bryggerier att hava ett visst kapital räntelöst bundet i skatten. Då förskottsbetalning i allmänhet tillämpas av de mindre och därför i all-

mänhet ekonomiskt svagare företagen, verkar nu ifrågavarande kapitalutlägg så mycket kännbarare. För de bryggerier, som ställa säkerhet för maltskattens inbetalande och därför komma i åtnjutande av ett anstånd därmed, som växlar mellan 2 och 5 månader, har konsekvensen av de upprepade skattehöjningarna blivit, att säkerhet måst ställas till mångdubbelt högre belopp än tidigare, ett förhållande som understundom kan vara ägnat att åsamka tillverkaren vissa svårigheter, särskilt som det här kan bli fråga om säkerheter till högst avsevärda belopp.

Förutsättningar för övergång till produktbeskattning.

Maltdryckskommittén, som utförligt redogjort för tidigare överväganden om införande av produktbeskattning å maltdrycker i vårt land (betänkandet sid. 165 ff.), har framhållit, att det främsta skälet mot systemets tillämpning varit, att det icke ansetts möjligt att anordna en tillfredsställande kontroll över en beskattning, vilken vore avsedd att huvudsakligen grunda sig å tillverkarens egen bokföring. Enligt kommitténs uppfattning hade emellertid förhållandena härutinnan undergått en väsentlig förändring. Bryggeriindustriens ekonomiska ställning hade undergått en betydande förbättring och industrien i avsevärd grad koncentrerats. Medan antalet ölbryggerier i landet år 1897 torde ha utgjort 230, funnes numera 156 skattepliktiga bryggerier. Dessa erbjöde bilden av en i allmänhet synnerligen välskött industri, som befunde sig å en mycket god ekonomisk och teknisk standard. En på detta sätt konsoliderad industri, som för sin ställning vore beroende av statsmakternas åtgöranden och i övrigt vore föremål för en viss allmän uppmärksamhet, borde därför framför andra industrier erbjuda de bästa allmänna förutsättningar för att en beskattning av dess produkter skulle kunna grundas på företagens egna uppgifter och handelsböcker. Med hänsyn till de stora anspråk, som numera ställdes på affärsföretag i allmänhet i fråga om bokföringens tillförlitlighet, hade statsmakterna på ett flertal områden — t. ex. beträffande skatten å inom riket tillverkad bensin, accisen å margarin och skatten å vissa slag av fodermedel — ansett sig kunna uttaga skatt på grundval av deklarationer, vilkas riktighet kontrollerades genom bokföringsgranskning. Enligt vad erfarenheten givit vid handen kunde denna beskattningsordning och andra därmed likartade anses hava fungerat tillfredsställande.

Förutom själva beskattningen måste emellertid, yttrar kommittén vidare, kontrollen avse de tillverkade maltdryckernas styrka. Någon anledning att för detta ändamål bibehålla en lokalt utövad, fortlöpande kontroll vid bryggerierna förefunnes icke. Den fortlöpande personkontrollen vid de skattefria bryggerierna hade sedan 1932 ersatts med besök av överkontrollör omkring fyra gånger om året, därvid stickprov toges å för försäljning färdigställd maltdryck, vilka prov därefter undersöktes å kontrollstyrelsens laboratorium. Denna anordning hade visat sig lika effektiv som den förut tillämpade. Då de skattepliktiga bryggerierna hittills alltid på ett i stort

sett mönstergillt sätt efterlevt gällande bestämmelser om maltdryckernas extrakt- och alkoholgränser, finnes det berättigad anledning att antaga, att en stickprovskontroll även för dessa bryggeriers vidkommande skulle visa sig vara tillfyllest.

Maltdryckskommittén nämner vidare, att den invändningen framställts mot produktbeskattningen, att denna med hänsyn till nykterhetsintresset skulle vara underlägsen en skatt på råvaran. En skatt av det senare slaget skulle nämligen kunna tänkas medföra en strävan hos en tillverkare att använda så litet malt som möjligt vid tillverkningen, vilket i sin tur skulle få till följd en låg alkoholhalt hos de tillverkade dryckerna. Med en produktskatt åter, som allenast inom vissa gränser toge hänsyn till alkoholhalten, skulle något dylikt intresse icke finnas hos tillverkaren. Kommittén uttalar emellertid, att erfarenheten icke bestyrkt, att råämnesskatten i verkligheten utövade en dylik inverkan. Trots de under de senare åren vidtagna kraftiga höjningarna av maltskatten, vilka, om de anförda synpunkterna haft någon verklig betydelse, bort resultera i en mera allmän nedläggning av styrkan, hade nämligen någon förändring av pilsnerdrinkats styrkeförhållanden i stort sett icke ägt rum. Hänsyn till allmänhetens smak och rådande konkurrensförhållanden hade uppenbarligen föranlett tillverkarna att helt utnyttja gällande styrkegränser. Från nykterhetssynpunkt syntes därför det ena beskattningssystemet i praktiken icke hava några företräden framför det andra.

De anförda skälen tala enligt kommitténs mening för att man nu överger maltskattesystemet och i stället anordnar en beskattning av de färdiga maltdryckerna. På grundval av denna princip har kommittén upprättat sitt förslag till ny förordning angående tillverkning och beskattning av maltdrycker. Beträffande lydelsen av detta förslag torde jag få hänvisa till betänkandet (sid. 13—27).

Maltdryckernas klassindelning.

Innan jag övergår till maltdryckskommitténs förslag rörande produktbeskattningens anordnande, påkallas en redogörelse för kommitténs ställningstagande till frågan om maltdryckernas klassindelning. Gällande bestämmelser om indelning av maltdryckerna i tre klasser ha förut berörts. Därvid har även nämnts, att lagstiftningen nu innefattar en dubbel gränsdragning mellan de olika klasserna, nämligen dels efter alkoholstyrkan och dels efter den s. k. stamvörtens extrakthalt.

Maltdryckskommittén har framhållit, att behövligheten av de dubbla gränserna blivit ifrågasatt samt att vår lagstiftning i fråga om metoden för gränsdragningen syntes avvika från lagstiftningen i andra länder, där man åtnöjt sig med en enda gräns.

Efter en historik över tillkomsten av gällande bestämmelser i nu berörda avseende (betänkandet sid. 149 ff.) uttalar kommittén, att ehuru alkoholgrän-

sen vore att anse såsom den primära, det i allt fall blivit extraktgränsen, som med hänsyn till sättet för kontrollens anordnande i praktiken erhållit den största betydelsen. Efter de senare årens ändringar i kontrollförfarandet vore emellertid förhållandena härutinnan avsevärt förändrade. Den kontinuerliga kontrollen med ofta återkommande provningar av vörtens styrka, utövad av en särskild funktionär vid varje bryggeri, hade, såsom förut nämnts, år 1932 avskaffats vid de skattefria bryggerierna. Vidare hade för de skattepliktiga bryggeriernas del kontrollen avsevärt inskränkts redan år 1923. De uppgifter, som tidigare tillkommit de vid dessa bryggerier anställda kontrollörerna, hade då till en del övertagits av överkontrollörerna och till en del av de nuvarande kontrollombuden. De åligganden, som åvilade kontrollombuden, avsåge huvudsakligen tillsynen över maltkrossningen och maltvågen. Kontrollombudens uppsikt över extrakthalten inskränkte sig till att stamvörtstyrkan provades någon gång i månaden. I övrigt utövades i de skattepliktiga bryggerierna tillsynen över maltdryckernas laglighet på så sätt, att överkontrollörerna vid sina besök i bryggerierna stickprovsvis verkställde undersökningar och med viss tids mellanrum insände prov å tillverkade maltdrycker till kontrollstyrelsen för analysering. Anordnandet av kontrollen på nu angivet sätt hade, enligt vad kommittén inhämtat, för både de skattefria och de skattepliktiga bryggeriernas del visat sig fullt ut lika effektiv som den tidigare tillämpade, betydligt kostsammare kontrollmetoden. Ur kontrollsynpunkt tillmättes alltså en fortlöpande uppsikt över stamvörtstyrkan icke samma dominerande betydelse som förr. Därmed hade ett av de båda skäl, som på sin tid anförts för uppdragandet av en extraktgräns jämte alkoholgränsen, nämligen underlättandet av kontrollen, avsevärt minskat i styrka. Det andra skälet hade varit, att man velat underkasta de extraktrika men alkoholsvaga maltdryckerna beskattning. År 1928 hade emellertid därutinnan gällande bestämmelser ändrats, i det att s. k. maltdricka hänförts till första klassen. Därmed hade sistberörda skäl för extraktgränsens uppställande förlorat sin giltighet.

Vad nu anförts samt den omständigheten, att de dubbla gränserna vållade viss oklarhet i fråga om lagstiftningens rätta innebörd, har kommittén ansett tala för att extraktgränsen slopades.

Kommittén omnämner, att från den skattepliktiga bryggeriindustriens sida framställts krav på att gränsen mellan andra och tredje klasserna måtte fastställas enbart efter extrakthalten. Kommittén medgiver, att från tillverkarens synpunkt en extraktgräns framstode såsom lämpligast, i det att vörtens extrakthalt vid jästens tillsättning lätt kunde fastställas och regleras, var emot alkoholhalten hos den färdiga drycken kunde variera. För att alkoholgränsen med säkerhet icke skulle överskridas, finge därför inbryggningen verkställas med en extrakthalt, som kunde komma att i icke obetydlig grad understiga den högsta tillåtna.

Kommittén framhåller emellertid, att anledningen till att samhället ingripit reglerande på maltdryckshanteringens område varit de spörsmål av social natur, som sammanhängde med maltdryckernas alkoholhalt. Ur sam-

hällets synpunkt ägde alkoholgränsen därför avgörande betydelse. En grundregel i hela vår alkohollagstiftning vore, att vissa exakt angivna alkoholgränser skulle noggrant iakttagas. Att för maltdryckslagstiftningens del göra något undantag från denna regel borde enligt kommitténs mening icke ifrågakomma, då några tvingande skäl därtill icke syntes föreligga. Kommittén hade därför stannat vid att uppbygga klassindelningen med tillämpande av en ren alkoholgräns.

Med avseende å tillverkningen av maltdrycker av första klassen har kommittén emellertid ansett erforderligt att uppställa särskilda säkerhetsföreskrifter med avseende å stamvörtstyrkan.

Vad angår frågan om läget av alkoholgränsen mellan de olika maltdrycksklasserna har kommittén — som avvisat tanken på starkölsförbudets upphävande — på anförda skäl (betänkandet sid. 155 ff.) föreslagit en höjning av gränsen mellan andra och tredje klasserna från 3.2 till 3.4 viktprocent. I fråga om läget av gränsen mellan första och andra klasserna har kommittén icke funnit anledning föreslå någon ändring.

Produktbeskattningens anordnande enligt maltdryckskommitténs förslag.

Skattskyldighetens omfattning m. m.

Beträffande beskattningssystemets huvudgrunder har maltdryckskommittén i stort sett följt de linjer, efter vilka beskattningen blivit anordnad i den danska maltdryckslagstiftningen och i den med denna såsom förebild uppgjorda norska lagstiftningen.

Enligt 12 § första stycket av den föreslagna tillverkningsförordningen skall *s k a t t s k y l d i g h e t e n*, i likhet med vad nu är fallet, principiellt omfatta alla maltdrycker av andra och tredje klasserna, som tillverkas i skattepliktigt bryggeri. Beskattningen skulle sålunda, liksom nu, icke avse hembrygd för eget behov.

Från denna huvudregel har emellertid i 12 § andra stycket föreslagits vissa undantag. Sålunda ha, i överensstämmelse med gällande lagstiftning, från beskattning undantagits maltdrycker av andra och tredje klasserna, som från bryggeri utlämnas för export. Skattefrihet har vidare stadgats för maltdrycksprov, som för analytisk undersökning utföras från bryggeri, ävensom för maltdrycker, som inom bryggeri användas för tekniskt ändamål eller där förstöras. Från beskattning ha slutligen undantagits maltdrycker, som inom bryggeri utlämnas till personalen för förbrukning därstädes. Undantaget avser väsentligen den förmån av *s. k. dagöl*, som arbetarna vid bryggerierna sedan gammalt åtnjuta. Med nuvarande beskattningssystem kommer skatten givetvis att drabba även dagölet, och kommittén uttalar, att anledning till skattebefrielse i förevarande fall principiellt knappast förefinnes. Med hänsyn till svårigheten att åstadkomma tillfredsställande kontroll över mycken-

heten utlämnat dagöl och då skatten därå skulle uppgå till ett relativt obetydligt belopp, har kommittén dock funnit sig böra föreslå skattefrihet för detsamma. Utföres dagölet från bryggeri, skall skatt påföras i vanlig ordning. Förbud för personalen att utföra dagöl torde emellertid finnas stadgat vid de flesta bryggerier.

Innebörden av bestämmelserna i 12 § vid deras praktiska tillämpning har av kommittén sammanfattats sålunda, att skattskyldigheten omfattar alla maltdrycker av andra och tredje klasserna, vilka utföras från bryggeri, med undantag av vad som därav är avsett för export eller för analysändamål. Fastställandet av den myckenhet maltdrycker, för vilken skatt skall utgå vid varje särskilt bryggeri, föreslås i enlighet härmed i allmänhet skola ske vid maltdryckernas utförande från bryggeriet, därvid för underlättande av kontrollen flaskor av viss bestämd storlek eller andra vederbörligen uppmätta kärl skola användas.

Vid behandling av frågan om grunderna för skattens beräkning har kommittén till en början uppvisat, att syftet med den graderade skatteskala, som föreskrevs vid maltskattens införande och som alltså i modifierad form tillämpas, varit att förhindra, att maltskattens påläggande i och för sig skulle åstadkomma någon rubbning av de dessförinnan rådande konkurrensförhållandena inom bryggeriindustrien. Vid tiden för maltdrycksbeskattnings införande, uttalar kommittén, intog bryggeriindustrien ingalunda den gynnsamma ställning i ekonomiskt och tekniskt hänseende, som numera är för handen. Särskilt de mindre bryggerierna voro i allmänhet bristfälligt utrustade i tekniskt hänseende och ägde långt mindre än nu resurser att effektivt utnyttja maltet vid tillverkningen på samma sätt som de större bryggerierna. Då skatten skulle utgå på råvaran, var därför vid denna tid en gradering av skatteskalan väl motiverad.

När man övergår till produktbeskattnings, yttrar kommittén vidare, förfalla principiellt de skäl, som man med hänsyn till bryggeriernas olika förmåga att utnyttja det beskattade råämnet tidigare kunnat åberopa för en degression av skatteskalan till förmån för bryggerier av viss storleksordning. Från de medelstora och mindre bryggeriernas sida hade gjorts gällande, att en gradering av skatteskalan skulle vara nödvändig för att kompensera den överlägsenhet i konkurrenshänseende, som de större bryggerierna på grund av billigare framställnings- och distributionskostnader ägde i förhållande till dem. Någon anledning till ett ingripande från statens sida i syfte att utjämna de olikheter i fråga om konkurrensmöjligheter som — utan samband med skatten — på grund av rent faktiska förhållanden förelåge mellan bryggerierna inbördes, torde dock enligt kommitténs mening icke kunna påvisas. Degressionen av maltskatteskalan syntes för övrigt i icke ringa mån ha bidragit att förhindra en av tidsförhållandena påkallad koncentrerings av bryggeriindustrien, som varit önskvärd både ur sociala synpunkter och med hänsyn till statens fiskaliska intresse. Uppdelningen av produktionen på ett flertal smärre enheter, i många fall belägna i varandras omedelbara närhet

eller inom ett begränsat avsättningsområde, hade stundom haft till följd en skarp konkurrens mellan de olika företagen med åtföljande olägenheter av social natur.

På grundval i huvudsak av nu återgivna skäl har kommittén i sitt förslag till anordnande av beskattningen frångått principen att lämpa skattesatsen efter storleken av de olika bryggeriernas produktion och i stället föreslagit, att skatten för maltdrycker av en var av de beskattningsbara båda klasserna fastställes att utgå med ett bestämt belopp för varje liter färdig vara. Av billighetsskäl har kommittén emellertid ansett sig böra förorda, att under en övergångstid en viss skattelindring bibehålles för de medelstora och de mindre bryggerierna på sådant sätt, att för maltdrycker av andra klassen en särskild skatteskala med en degression av samma omfattning som den nuvarande degressionen av maltskatteskalan tillämpas under de tre tillverkningsåren närmast efter den nya förordningens ikraftträdande samt att denna degression successivt avvecklas under de därpå följande fem tillverkningsåren.

Vid behandling av frågan om skattens storlek har kommittén efter redogörelse för tidigare erfarenheter rörande konjunkturväxlingarnas och företagna skattehöjningars inverkan på maltdryckskonsumtionen (betänkandet sid. 214 ff.) med hänsyn till vid tiden för betänkandets avgivande rådande förhållanden ansett sig allenast böra förorda en omräkning av den nuvarande maltskatten till att avse en skatt å den färdiga varan. Då kommittén, såsom förut nämnts, ansett den nuvarande graderingen av skatteskalan böra avskaffas, har kommittén verkställt denna omräkning med utgångspunkt från det såsom normal skattesats för maltskatten bestämda beloppet 1 krona 45 öre per kilogram malt. Med ledning av verkställd utredning rörande dels utbytesförhållandena vid de skattepliktiga bryggerierna och dels den genomsnittliga inbryggningsstyrkan för maltdrycker av andra klassen, vilken visat sig utgöra i genomsnitt omkring 10 procent, har kommittén beräknat maltåtgången per hektoliter färdig maltdryck av nämnda klass till i medeltal omkring 14.5 kilogram. Enligt dessa beräkningsgrunder skulle alltså mot maltskatten svara en skatt på den färdiga varan av $(1.45 \times 14.5 =)$ 21 kronor 3 öre för hektoliter eller 21 öre för liter.

För maltdrycker av tredje klassen bör enligt kommitténs mening skattesatsen beräknas efter maltåtgången för dylik maltdryck med den högsta förekommande inbryggningsstyrkan eller 17 à 18 procent, med vilken styrka porter i allmänhet inbrygges. I överensstämmelse härmed föreslår kommittén för maltdrycker av tredje klassen en skatt av 36 öre för liter.

Kommittén förordar vidare ett stadgande om viss minimiskatt å tillverkningen vid varje bryggeri. Enligt 24 § andra stycket gällande tillverkningsförordning må under den tid, maltkrossning på grund av tillståndsbevis äger rum i skattepliktigt bryggeri, skatten för helt kvartal räknat i intet fall understiga i medeltal 8 kronor för helgfritt dygn. Kommittén har uppmärksammat, att en del bryggeriföretag, vilka äga mer än ett bryggeri, funnit med

sin fördel förenligt att vid något eller några av de mindre bryggerierna inskränka tillverkningen till en eller annan s. k. försvarsbrygd under varje tillverkningsår men vid samma bryggerier bedriva försäljning av maldrycker, tillverkade vid företagens övriga bryggerier. Om än detta förhållande finge ses mot bakgrunden av de svårigheter, som på vissa håll förefunnes för tillverkarna att erhålla rätt till försäljning från upplag utom tillverkningsorten, innebure detsamma dock enligt kommitténs mening i verkligheten ett kringgående av bestämmelserna rörande försäljningen. I syfte att för framtiden förhindra ett dylikt kringgående och då det dessutom ur kontrollsynpunkt framstode såsom angeläget, att antalet företag, vilka behövde underkastas kontroll, i görligaste mån nedbringades ävensom att skattepliktig maldryckstillverkning icke bedreves i alltför små bryggerier, vilkas övervakande erbjöde förhållandevis större besvärligheter än kontrollen över de större bryggerierna, har kommittén föreslagit en höjning av minimiskattens belopp till 2,500 kronor i kvartalet.

Såsom förut nämnts har kommittén förordat en degressiv skatteskala under viss övergångstid i fråga om skatten för maldrycker av andra klassen. De härutinnan föreslagna bestämmelserna åsyfta en degression av samma omfattning som den nu medgivna för de tre tillverkningsåren närmast efter den nya förordningens ikraftträdande. För varje därpå följande tillverkningsår skulle skattesatserna ökas med $\frac{1}{2}$ öre, till dess de nått upp till den normala, 21 öre för liter. Den närmare utformningen av dessa bestämmelser framgår av följande uppställning:

T i d	För beskattningsbar myckenhet		
	upp till 6,500 hl	mellan 6,500 och 13,000 hl	överstigande 13,000 hl
De första tre tillverkningsåren.....	18	19.5	21
Det fjärde tillverkningsåret	18.5	20	21
» femte »	19	20.5	21
» sjätte »	19.5	21	21
» sjunde »	20	21	21
» åttonde »	20.5	21	21
» nionde »	21	21	21

De kvantiteter, för vilka nedsättning i skatten skulle medgivas, ha ställts i relation till de maltkvantiteter, för vilka skatten för närvarande utgår med nedsatt belopp, därvid emellertid maltåtgången per hektoliter beräknats med hänsyn till den högre inbryggingsstyrka, med vilken kommittén för framtiden räknat på grund av den föreslagna höjningen av alkoholhalten.

Skattebokföringen.

Såsom förut nämnts har kommittén förutsatt, att någon fortlöpande statlig kontroll, utövad av lokalt anställda kontrolltjänstemän, icke skall äga rum vid de skattepliktiga bryggerierna, utan att det nya beskattningssystemet i väsentlig grad skall bygga på av tillverkarna lämnade uppgifter rörande tillverkning och försäljning. Den redovisningsskyldighet från tillverkarnas sida, som systemet således förutsätter, medför en särskild bokföringsskyldighet för dem. Regler härom återfinnas i 14 § 1 mom. av kommitténs förslag till tillverkningsförfordning. Enligt dessa regler skall det åligga tillverkare i skattepliktigt bryggeri att föra fem olika journaler, benämnda *bryggjournal*, *tappningsjournal*, *friölsjournal*, *försäljningsjournal* samt *retur- och nederlagsjournal*. De uppgifter, vilka de olika journalerna skulle innehålla, ha i korthet angivits i författningsförslaget. Detaljföreskrifter skulle härutinnan meddelas av kontrollstyrelsen. Beträffande innebörden av dessa detaljföreskrifter må här hänvisas till betänkandet (sid. 223 f.). I beskattningsavseende viktigast bleve försäljningsjournalen, i vilken anteckning skulle göras om myckenheten maltdrycker av olika slag, som utföras från bryggeri.

Utöver förandet av nämnda fem journaler skulle tillverkaren enligt kommittéförslaget ha att vid utgången av varje tillverkningsår upprätta en särskild *årsredogörelse* med uppgift å myckenheten maltdrycker av olika slag, som rörelsen vid bryggeriet under året omfattat.

I syfte att åstadkomma en viss garanti för att alla maltdrycker, som utföras från eller införas i skattepliktigt bryggeri, bliva vederbörligen antecknade i journalerna, har kommittén efter förebild i den norska lagstiftningen föreslagit, att vissa uppgifter med avseende å kontrollen skulle anförtros en av tillverkaren utsedd funktionär, kallad *forsedelskontrollant*. Denne funktionär — som icke skulle intaga någon officiell tjänsteställning — skulle enligt förslaget ha till förnämsta åliggande att hålla uppsikt över alla transporter av maltdrycker, som utginge från eller ankomme till bryggeri, samt att förvissa sig om myckenheten av de maltdrycker, som utfördes därifrån eller dit infördes. För att möjliggöra en dylik kontroll och för att samtidigt skapa ett underlag för försäljningsjournalens förande skulle tillverkaren åläggas att för varje transport av maltdrycker, som utginge från bryggeriet, låta upprätta en s. k. *forsedel*. Forsedlarna, bestyrkta av forsedelskontrollanten, skulle bifogas försäljningsjournalen såsom verifikationer.

Uppdrag att vara forsedelskontrollant borde enligt kommitténs mening anförtros åt någon kontorist eller arbetsförman eller annan dylik befattningshavare, vars tjänstgöring kunde anordnas på sådant sätt, att han bleve i tillfälle att hålla uppsikt över alla transporter vid sidan av sitt vanliga arbete.

Erforderliga detaljföreskrifter rörande forsedel och forsedelskontrollants granskning skulle enligt kommitténs förslag meddelas av kontrollstyrelsen. Vissa riktlinjer för dessa föreskrifter ha angivits i betänkandet (sid. 226 f.).

Skattens påförande och erläggande.

Fastställandet av det belopp, med vilket skatt skall utgå vid varje bryggeri, skall, såsom förut nämnts, enligt kommitténs förslag i allmänhet ske med ledning av de i försäljningsjournalen antecknade uppgifterna om den myckenhet maltdrycker av andra och tredje klasserna, som utförts från bryggeriet. Avdrag skulle emellertid få göras för maltdrycker, som utlämnats för utförsel ur riket eller till svensk frihamn eller såsom prov för analytisk undersökning. Vidare skulle — till undvikande av dubbelbeskattning — avdrag medgivnas för maltdrycker, som antingen av utkörare återställts såsom icke avyttrade återstod av transport eller ock från bryggeri överförts till annat skattepliktigt bryggeri för att därifrån försälas.

Rörande den vid varje bryggeri beskattningsbara myckenheten maltdrycker, som alltså bleve lika med den i försäljningsjournalen antecknade myckenheten, sedan därifrån gjorts tillåtna avdrag, skulle tillverkaren för varje månad upprätta och senast å femte söckendagen efter månadens utgång till kontrollstyrelsen insända en *deklaration* enligt av styrelsen upprättat formulär. Deklarationen skulle vara försedd med intyg av två personer, att den överensstämde med bryggeriets journaler samt att beträffande eventuella avdrag vederbörliga bevis och intyg rörande avdragen företetts. Skattebeloppet skulle tillverkaren utan anmaning ha att erlagga senast å femtonde dagen efter utgången av den månad, deklarationen avsåge, genom inbetalning å statsverkets checkräkning i riksbanken.

Mot ställande av säkerhet är tillverkare för närvarande berättigad till anstånd under viss tid med maltskattens erläggande. Kommittén uttalar, att med en produktbeskattning, anordnad i enlighet med dess förslag, det icke kan bli fråga om anstånd, då skatten påföres först vid utlämnandet av den färdiga varan. Med hänsyn till den begränsade tidsfrist, inom vilken skatten skall betalas, har kommittén icke funnit påkallat att fordra förskottsbetalning eller ställande av säkerhet. Kommittén har emellertid förordnat, att möjlighet beredes kontrollstyrelsen att i särskilda fall ålägga tillverkare att ställa säkerhet för skattens behöriga erläggande. Såsom påföljd av utebliven betalning av skatten skulle kontrollstyrelsen äga rätt att meddela förbud mot utförande av maltdrycker från bryggeriet intill dess skatten guldits.

Kontrollens anordnande.

Kommittén har uttalat, att det icke vore lämpligt att inom ramen för själva tillverkningsförfordningen lämna några mera ingående bestämmelser om sättet för kontrollens utövande. Det låge i sakens natur, att sådana bestämmelser tid efter annan på grund av vunna erfarenheter finge underkastas ändringar, för att en smidig anpassning av kontrollförfarandet skulle kunna ernås. De bestämmelser, som härutinnan komme att erfordras, syntes därför lämpligen böra inflyta i de tillämpningsföreskrifter, som kontrollsty-

relsen komme att meddela. Kommittén har emellertid i betänkandet (sid. 232 ff.) lämnat en redogörelse för kontrollförfarandet, sådant detta enligt kommitténs mening borde utformas. Av denna framställning må följande huvudpunkter återgivas:

För utövande av den lokala kontrollen vid bryggerierna skulle finnas anställda särskilda befattningshavare, överkontrollörer, till erforderligt antal, vilka skulle tjänstgöra envar inom visst distrikt. Överkontrollörerna skulle lyda direkt under kontrollstyrelsen, som i sin egenskap av central uppsiktsmyndighet skulle ha att i vissa avseenden utöva omedelbar kontroll över tillverkningen och beskattningen.

Överkontrollör skulle ett visst antal gånger om året besöka de skattepliktiga bryggerierna inom distriktet och därvid i första hand tillse, att kontrollsystemet i allmänhet fungerade i vederbörlig ordning, samt granska, att tillverkarens deklarationer överensstämde med journalerna och att de poster, för vilka avdrag gjorts vid beräkningen av den beskattningsbara myckenheten, vore vederbörligen verifierade. I mån av behov skulle jämväl tillverkarens handelsbokföring granskas. Denna granskning skulle i allmänhet kunna inskränkas till att avse stickprov. En fullständigare granskning skulle endast ske, om tilliten till skattebokföringens riktighet av någon anledning rubbats.

Vidare skulle överkontrollörerna på grundval av uppgifter om använda råämnen m. m. verkställa överslagsberäkningar över utbytet av produkter i bryggerierna, något som kunde förväntas bli en verksam kontroll över att någon del av de tillverkade maltdryckerna icke undandroges från beskattning.

Överkontrollörerna skulle även hålla uppsikt över att stadgade alkoholgränser icke överskredes och därvid bland annat uttaga prov å färdiga maltdrycker för undersökning å kontrollstyrelsens laboratorium.

Till överkontrollörernas åligganden skulle liksom nu höra tillsynen över de skattefria bryggerierna, ehuru någon minskning av antalet kontrollbesök, nu regelmässigt fyra om året, kunde vidtagas.

Vad slutligen angår den av kontrollstyrelsen utövade direkta kontrollen, skulle denna bland annat avse utbytesförhållandena vid de olika bryggerierna, vilka skulle bli föremål för fortlöpande och jämförande observationer. Då den uppsikt över de i skattepliktigt bryggeri tillverkade maltdryckernas laglighet, som nu utövas av kontrollombuden genom bestämmande av vörstens extrakthalt vid jästens tillsättande, enligt kommitténs förslag komme att upphöra, och då vidare borttagande av extraktgränsen föreslagits, bleve det för framtiden erforderligt att i större utsträckning än nu verkställa laboratorieundersökningar av prov å de färdiga maltdryckerna.

Till frågan om kontrolltjänstemännens antal, kompetens och ställning i lönehänseende skall jag i det följande återkomma.

Remissyttrandena.

Några principiella invändningar mot maltdryckskommitténs förslag att införa produktbeskattning ha icke framkommit i de avgivna yttrandena. Förslaget har uttryckligen förordats av, bland andra, *kontrollstyrelsen*, *statskontoret* och *riksräkenskapsverket*.

Kontrollstyrelsen har till en början erinrat, att frågan om övergång till produktbeskattning av maltdrycker varit föremål för övervägande såväl vid den utredning, vilken föregick nu gällande tillverkningsförordning, som ock i samband med de åren 1932 och 1933 vidtagna höjningarna av maltskatten. Styrelsen anför vidare bland annat:

De av kommittén framförda erinringarna mot gällande beskattningssystem sammanfalla i huvudsak med kontrollstyrelsens synpunkter å denna fråga, och mot kommitténs förslag om övergång till produktbeskattning för uttagande av skatt å maltdryckskonsumtionen har styrelsen i princip intet att erinra. Såsom kontrollstyrelsen tidigare framhållit, utgör enligt styrelsens mening skattens uttagande å den färdiga varan en riktigare anordning än ett beskattande av det vid tillverkningen använda råämnet. Även om denna uppfattning jämväl tidigare vunnit erkännande i vårt land, har produktbeskattningssystemets införande likväl av skattetekniska skäl icke ansetts tillrädligt. Såsom kommittén påvisat, kan bryggeriindustrien till följd av sin nuvarande gestaltning och utvecklingen i övrigt numera anses erbjuda tillfredsställande möjligheter för en maltdrycksbeskattning i form av produktbeskattning, grundad huvudsakligen å ett deklarationsförfarande samt med kontrollen knuten till bryggeriernas bokföring. Kommittén har också kunnat hänvisa till att ett på detta sätt anordnat beskattningssystem för maltdrycker enligt lång erfarenhet fungerat tillfredsställande i Danmark och Norge. Då härtill kommer, att den avsevärda skärpningen i den svenska maltdrycksbeskattningen, varigenom skatten å maltet blivit till beloppet mångdubbelt större än maltets varuvärde, gjort olägenheterna av råämnesskatten mera framträdande, i synnerhet genom olikheten i skattebelastningen å vid de särskilda bryggerierna tillverkade skattepliktiga maltdrycker ävensom för de fall, då restitution eller eftergift av malt-skatt skall ifrågakomma, synes tidpunkten nu vara inne för en övergång från det huvudsakligen på mekaniska kontrollanordningar grundade malt-skattesystemet till ett på tillverkarens egna uppgifter om den beskattningsbara myckenheten maltdrycker vilande produktbeskattningssystem. Det är uppenbart, att, även om systemet kringgärdas av ingående bestämmelser om bokföringens anordning m. m. detsamma likväl bygger på ett förtroende för tillverkaren. Detta kan emellertid i viss mån även sägas vara fallet med det nu gällande maltskattesystemet. Visserligen är det i maltdryckstillverkningsförordningen utsagt, att det för tillverkning i skattepliktigt bryggeri avsedda maltet skall krossas å en i bryggeriet uppställd maltkross, så förbunden med en självregistrerande, under statens kontroll stående våg, att maltets krossning ej kan äga rum, utan att maltet först genomgått vågen. Det har emellertid gjorts gällande, att denna för det nuvarande skattesystemet grundläggande bestämmelse icke skulle kunna hindra en mindre nogräknad tillverkare att i viss utsträckning använda även sådant malt, som icke passerat vågen, då ju bryggeriet icke är ställt under ständig uppsikt av en kontrollfunktionär. Kontrollstyrelsen har icke haft anledning befara, att ett dylikt kringgående av beskattningen ägt rum, och skäl till antagande, att tillverkarna skulle begagna sig av det nya beskattningssystemet för undansnillande

av skatt, synas lika litet föreligga. De farhågor, som tidigare uttalats beträffande självdeklarationsförfarandets tillämpning vid uttagande av skatt å maltdrycker, torde med hänsyn till den erfarenhet, som vunnits vid dess tillämpning å andra, i viss mån likartade beskattningsområden, få anses såsom tämligen ogrundade.

Då kontrollstyrelsen ansett sig böra tillstyrka kommitténs förslag rörande övergång till produktbeskattning, vill kontrollstyrelsen även något beröra frågan om de verkningar ur sociala synpunkter, som det ena eller andra beskattningssystemet kan vara ägnat att medföra. I detta hänseende har sedan gammalt från nykterhetsvänligt håll uttalats önskemål om ett beskattningssystem med skatten beroende av maltdryckens styrka sålunda, att ju svagare maltdryck en tillverkare framställde, desto lägre skatt skulle han ha att erlagga för densamma. Det har gjorts gällande, att det nu tillämpade maltskattesystemet vore att föredraga framför produktskatten, av den anledningen att med det förra följde ett intresse för tillverkaren att för nedbringande av skatteutgiften begränsa inbryggingsstyrkan vid tillverkningen av skattepliktiga maltdrycker, varigenom vunnos, att alkoholstyrkan hos dessa drycker hölles låg. Någon dylik inverkan skulle däremot icke följa av produktbeskattningen, enligt vilken volymen färdig maltdryck beskattas, oavsett den alkoholhalt, drycken håller inom de stadgade gränserna. Kommittén har i denna fråga uttalat, att vad anginge nykterhetssynpunkten det ena beskattningssystemet i praktiken icke hade några företräden framför det andra. Denna uppfattning anser sig kontrollstyrelsen böra dela. Även om den å nykterhetsvänligt håll hävdade meningen kan äga visst teoretiskt fog för sig, visar dock erfarenheten, att råämnesskatten i praktiken icke medfört några verkningar av detta slag. Såsom kommittén framhållit, föranledas tillverkarna, såväl av allmänhetens fordran på att erhålla ett så fullgott pilsnerdricka som möjligt som ock av konkurrensförhållandena, att helt utnyttja styrkegränserna trots den utsikt till ekonomisk vinst, som är förenad med ett nedbringande av maltanvändningen.

Den omständigheten, att tillverkarna icke till fullo utnyttja den medgivna styrkegränsen, finner säkerligen främst sin förklaring däri, att vissa tillverkare på grund av beskaflenheten av det malt, de hava att tillgå för tillverkningen, tvingas att iakttaga stor försiktighet vid inbryggningen för att ej riskera ett överskridande av alkoholgränsen. Att den för tillverkning av pilsnerdricka använda myckenheten malt i verkligheten icke rönt inflytande av råämnesskatten, anser styrelsen bestyrkt därav, att enligt den officiella statistiken utbytet av pilsnervört av 100 kilogram malt, vilket tillverkningsåret 1923/1924, då maltskatten genomsnittligt var 69.9 öre per kilogram, utgjorde 7.8 hektoliter, tillverkningsåret 1934/1935 uppgått till 7.9 hektoliter, oaktat att skatten då stegrats till ungefär det dubbla eller i genomsnitt 134.3 öre per kilogram. Den ringa höjningen i utbytet med 0.1 hektoliter eller cirka 1.2 procent torde näppeligen ha något att skaffa med beskattningen utan torde närmast vara en följd av de tekniska förbättringar, som ägt rum under berörda tidsperiod inom bryggeriindustrien.

Svenska bryggareföreningen har funnit de av kommittén åberopade skälen för en övergång till produktbeskattning övertygande samt uttalat, att från bryggeriindustriens sida numera icke syntes kunna resas några bärande invändningar mot den ifrågasatta omläggningen.

Medan det föreslagna beskattningssystemet sålunda i princip lämnats utan erinringar, ha emellertid olika uppfattningar kommit till uttryck beträffande vissa med detsamma förknippade särskilda spörsmål.

Vad först beträffar det av kommittén föreslagna sloandet av extraktgränserna ur bestämmelserna om klassindelningen, har *kontrollstyrelsen* uttalat sin anslutning till kommitténs uppfattning, att utvecklingen på bryggerihanteringsens område medfört, att de av kontrollhänsyn ursprungligen förestavade skälen för uppställandet av såväl alkoholgräns som extraktgräns numera icke vore förhanden. Då kontrollen över styrkegränsernas iakttagande, baserad på stickprov, visat sig fungera på ett fullt tillfredsställande sätt, syntes icke längre med fog kunna göras gällande, att uppställandet av extraktgränserna vore påkallat ur kontrollsynpunkt. Genom de år 1928 vidtagna ändringarna i tillverkningsförfordningen hade framställning av alkoholsvaga skattefria maltdrycker med en extrakthalt upp till 10.5 procent möjliggjorts. Genom sloandet av nämnda extraktgräns skulle tillverkning av dylika maltdrycker med extrakthalt över 10.5 procent utan hinder av lagstiftningen kunna äga rum.

Svenska bryggareföreningen har erinrat, att från den skattepliktiga industriens sida tidigare gjorts gällande, att man såsom det mest praktiska uteslutande borde hålla sig till extraktgränsen. Det vore enligt föreningens mening att beklaga, att kommittén icke ansett sig kunna upptaga ett förslag med enbart extraktgräns för maltdrycker med extrakthalt ej överstigande 10.5 procent i stället för den nu föreslagna rena alkoholgränsen. Acceptorandet av en dylik extraktgräns syntes icke rimligen kunna medföra några vådor ur nykterhetssynpunkt, då man med denna inbryggningstyrka praktiskt taget icke skulle överskrida 3.4 och blott i högst sällsynta fall uppnå 3.6 viktprocent alkohol.

Mot det av kommittén framlagda förslaget att från beskattning undantaga s. k. dagöl, som inom bryggeri utlämnas till personalen för förbrukning därstädes, har anmärkning riktats från *kontrollstyrelsens* sida, som därutinnan bland annat anförde:

Enligt vad kontrollstyrelsen inhämtat vore förmånen av s. k. dagöl vanligtvis tillförsäkrad den vid bryggeri anställda personalen i arbetsavtalen. I allmänhet syntes förmånen omfatta rätt till utfående av fyra flaskor om $\frac{1}{3}$ liter per man och dag för förtäring inom bryggeriet, men lägre kvantitet förekomme även, varför en medeltalssiffra av 3 flaskor per man och dag eller 900 flaskor per man och år kunde beräknas. Det syntes visserligen, såsom kommittén uttalat, vara förenat med svårigheter att åstadkomma en tillfredsställande kontroll över myckenheten av det utlämnade dagölet. De noggranna anteckningar, som vid de flesta bryggerier fördes rörande utlämning av dagöl, ävensom kännedomen om antalet anställda vid visst bryggeri och den medgivna myckenheten dagöl borde emellertid enligt styrelsens mening kunna utgöra tillräckliga hållpunkter över dagölets beskattning. Med hänsyn därtill och då det principiellt riktiga vore, att alla maltdrycker av andra och tredje klasserna, som konsumerades, också bleve föremål för beskattning, hade styrelsen för sin del funnit sig icke kunna biträda kommitténs förslag i denna del.

Kommitténs förslag att efter viss övergångstid slopa den nu tillämpade degressionen av maltdrycksbeskattningen har uttryck-

ligen förordats av *kommerskollegium* men gjorts till föremål för erinringar från vissa andra håll.

Svenska bryggareföreningen har sålunda uttalat, att ifrågavarande spörsmål alltid blivit föremål för livligt meningsutbyte ej minst bland industriens egna män. Ursprungligen hade man motiverat den graderade skatteskalan med det olika utbytet av maltet i stora och små bryggerier och framhållit, att man vid skattens påläggande måste tillse, att skatteskalan ej finge anordnas så, att man därigenom påverkade bryggeriernas inbördes konkurrensförhållanden. Företrädarna inom industrien för en mera differentierad skatteskala hade framhållit, att degressionen jämväl borde tjäna till utjämning av skillnaden mellan de större och de mindre bryggeriernas produktions- och distributionskostnader i allmänhet. Från denna utgångspunkt borde sålunda maltskatten utgöra ej blott en ren konsumtionsskatt utan även användas till reglerande av de ekonomiska förhållandena mellan bryggerier av olika storleksordning, så att skatten graderades i förhållande till företagens olika förmåga att bära skatten. En dylik uppfattning av ändamålet med skattegraderingen hade synbarligen underkänts av statsmakterna och hade ej heller vunnit anslutning inom kommittén.

Föreningen, som icke ansett sig böra taga ställning till dessa olika uppfattningar, framhåller emellertid, att då en degressiv skala gällt alltsedan maltskattens tillkomst, allvarliga svårigheter skulle uppstå vid ett slopande av degressionen. Då de mindre bryggerierna arbetade under mindre goda ekonomiska förhållanden, torde det stå utom allt tvivel, att degressionens bortfallande för många av dessa bryggerier skulle bli av ödesdiger verkan, särskilt som de komme att träffas även av andra av kommittén föreslagna nya bestämmelser. Kommittén syntes även ha räknat därmed och såge i sitt förslag om degressionens slopande ytterligare ett skäl för påskyndandet av rationaliseringen inom industrien. Av billighetsskäl hade kommittén dock förordat en successiv avskrivning. Föreningen funne emellertid hänsynen till de mindre bryggerierna kräva, att man icke nu fastställde övergångstiden för degressionens upphörande, utan att därmed borde få anstå, till dess man prövat verkningarna av den nya lagstiftningen.

Samma yrkande har framställts av *Svenska bryggeriindustriarbetareförbundet*, medan i enstaka andra yttranden förordats, att skattedegressionen skulle bibehållas, att en längre övergångstid än den av kommittén föreslagna skulle fastställas eller att de mindre bryggeriernas ställning skulle göras till föremål för undersökning efter den föreslagna övergångstidens slut.

Vad angår den i kommittéförslaget stadgade skyldigheten för tillverkare att erlägga en för kvartal beräknad *minimiskatt*, anför *kontrollstyrelsen*, att kommittén därmed bland annat avsett att förhindra, att bryggeriföretag, vilka äga mer än ett bryggeri, använda något eller några av sina mindre bryggerier huvudsakligen för att därifrån efter erhållet tillstånd bedriva försäljning av skattepliktiga maltdrycker, tillverkade vid företagens övriga bryggerier. Styrelsen ifrågasätter, om det avsedda resultatet med

stadgandet skulle ernås med den avfattning detsamma erhållit i förslaget. Skyldigheten att betala minimiskatten hade nämligen knutits till det förhållandet att vid bryggeriet tillverkade maltdrycker utlämnats, och en försäljning av maltdrycker, härrörande från annat bryggeri, skulle icke i detta sammanhang jämföras med bryggeriets utlämning av därstädes tillverkade maltdrycker. Om under ett kvartal ingen utlämning av maltdrycker, tillverkade vid bryggeriet, ägt rum, skulle alltså tillverkaren vara befriad från skyldigheten att betala minimiskatten. För att med stadgandet skulle nås vad kommittén därmed åsyftat och garantier skapas för att minimiskatten verkligen komme att utgå, syntes stadgandet böra givas det innehåll, att skatten skulle utgå med minst 2,500 kronor för helt kvartal räknat, varvid icke finge inräknas skatt, som belöpte å maltdryck, tillverkad vid annat bryggeri.

Svenska bryggareföreningen har framhållit, att nu gällande föreskrift om en minimiskatt för helt kvartal å i medeltal åtta kronor för helgfritt dygn tillkommit med hänsyn till kontrollkostnaderna. Detta skäl bortfölla i och med övergången till produktskatt. Kommittén hade genom sitt förslag om minimiskattens höjande velat förhindra ett kringgående av försäljningsbestämmelserna. Det syntes föreningen, som om kommitténs resonemang på denna punkt vore väl ensidigt, enär här åsyftade förfarande mestadels säkerligen vore vidtaget av driftsekonomiska skäl och sålunda finge anses fullt lojalt. Förutom att den föreslagna minimiskatten komme att bereda en del fristående mindre bryggerier avsevärda besvärligheter, särskilt med hänsyn till att produktionen icke vore jämnt fördelad över hela året, syntes detsamma komma att motverka sitt eget syfte, i det att en del koncerner skulle tvingas att utöka verksamheten vid visst bryggeri, även om detta icke ur tillverkningssynpunkt vore ekonomiskt. Föreningen hemställde alltså, att det föreslagna stadgandet om viss minimiskatt måtte utgå.

I några yttranden, bland annat av *kommerskollegium* samt *länsstyrelsen i Uppsala län*, har föreslagits, att visst skatteminimum skulle fastställas att utgå icke för kvartal utan för år.

Rörande kontrollsystemet vid produktbeskattningen har *Svenska bryggareföreningen* uttalat, att icke mycket syntes vara att erinra mot kommitténs förslag men att vissa svårigheter förelåge för bedömande av systemet, innan detsamma fått praktisk tillämpning. Av denna anledning syntes detaljföreskrifterna böra givas en allmännare form i syfte att tillåta utfärdandet av de kompletterande föreskrifter, som sedermera kunde visa sig erforderliga.

Emellertid framhåller föreningen, att från de mindre bryggeriernas sida bekymmer framförts över att förslaget om forsedelskontrollen skulle behöva leda till anställandet av ytterligare arbetskraft, enär vid dessa bryggerier förutom arbetarna måhända icke funnes flera anställda än en bokhållare och en bryggmästare och ingen av dessa skulle lämpa sig för uppgiften. Tveksamt syntes vidare vara, hur kontrollen skulle anordnas vid bryggerier, där

för utlastning tillämpades ett s. k. bodsystem, vilket innebure, att utköraren övertog och vore ansvarig för den kvantitet varor, som inställts i hans bod. Någon särskild kontroll från bryggeriets sida därutöver erfordrades icke, och forsedelskontrollantens uppgift utgjorde därför en onödig belastning av arbetet. Av denna anledning förväntade föreningen, att en sådan tillämpning av ifrågavarande stadgande bleve möjlig, att forsedelskontrollantens granskning insköttes mellan lagret och bodarna, så att alla i dessa inställda varor ansåges skattebelagda och betraktades som från bryggeriet utförda. Enahanda synpunkter syntes böra komma i fråga vid överförande av varor från bryggeriet till eget avhållningsförråd.

*Departements-
chefen.*

Såsom den föregående redogörelsen giver vid handen har frågan om införande av produktbeskattning av maltdrycker vid flera tidigare tillfällen varit föremål för överbägende. Farhågor för att systemet icke skulle möjliggöra en effektiv kontroll över skattens utgörande ha hittills föranlett, att maltskattesystemet föredragits. Med ändrade förhållanden inom bryggeriindustrien har emellertid berörda synpunkt förlorat i styrka samtidigt som olägenheterna av maltskattesystemet på grund av de tid efter annan företagna höjningarna av maltskatten blivit allt större.

Maltdryckskommittén har givit uttryck åt den uppfattningen, att maltskatten redan nu nått en sådan höjd, att en reform av beskattningssystemet är önskvärd, ävensom att förutsättningar numera äro förhanden för övergång till produktbeskattning.

Kommitténs utförligt motiverade förslag rörande produktbeskattningens utformning har i de avgivna yttrandena icke blivit föremål för invändningar av principiell innebörd. Förslagets lämplighet har uttryckligen vitsordats såväl av bryggeriindustriens egna representanter som av den myndighet, som bär ansvaret för kontrollen över tillverkningen och över skattens behöriga erläggande. Såväl kommittén som kontrollstyrelsen har hänvisat till de gynnsamma erfarenheter, som på andra områden gjorts av ett beskattningssystem grundat å deklarationsförfarande och bokföringsgranskning. Under den tid, som förflutit sedan dessa uttalanden gjordes, torde denna iakttagelse kunna anses hava blivit ytterligare bestyrkt. Att produktbeskattningen icke heller ur nykterhetssynpunkt är maltbeskattningen underlägsen, synes mig hava blivit tillfullo klarlagt.

Redan med hänsyn till det nu sagda synas mig överbägende skäl tala för att den nuvarande maltbeskattningen ersättes med en produktbeskattning i huvudsaklig överensstämmelse med kommitténs i det föregående återgivna förslag. Såsom jag redan inledningsvis uttalat, föreligger emellertid för närvarande ännu ett skäl för ett sådant ståndpunktstagande, nämligen det av krissituationen framkallade behovet av en skärpt maltdrycksbeskattning. En dylik ytterligare belastning skulle maltskattesystemet enligt min uppfattning icke utan avsevärda olägenheter kunna uppbära. Vid bifall till mitt förslag om en skattehöjning synes mig därför tvekan icke behöva råda därom, att maltbeskattningen bör ersättas med en beskattning av de färdiga maltdryckerna.

Om sålunda kommittéförslaget om införande av produktbeskattning i princip synes mig böra godtagas, återstår att taga ståndpunkt till vissa i det föregående berörda särskilda spörsmål, som uppmärksamrats i remissyttrandena.

Vad först angår kommitténs uppfattning att produktbeskattningen skulle möjliggöra en förenkling av gränsdragningen mellan olika klasser av malt-drycker, nämligen så att allenast alkoholstyrkan skulle bli avgörande och den nuvarande gränsdragningen jämväl efter extrakthalten kunna slopas, synas de andragna skälen för en dylik förenkling övertygande. Med hänsyn till den betydelse alkoholgränserna, såsom kommittén påpekat, av sociala skäl tillmätts i hela vår alkohollagstiftning, synes mig däremot Svenska bryggareföreningens förslag om tillämpande allenast av extraktgräns icke böra godtagas.

Beträffande frågan om beskattning av det s. k. dagölet har jag från kontrollstyrelsen inhämtat, att med hänsyn till det antal arbetare, som för närvarande sysselsätts inom bryggeriindustrien, skatten å dagölet, därest det tillhandahålles i ungefär hittillsvarande omfattning, redan vid beskattningens nuvarande höjd skulle uppgå till icke mindre än omkring 0.5 miljon kronor. Med hänsyn härtill och då det enligt vad kontrollstyrelsen uppgivit icke torde vara förenat med alltför stora svårigheter att åvägabringa erforderlig kontroll över myckenheten utlämnat dagöl, anser jag även dagölet böra liksom hittills beskattas.

Såsom kommittén framhållit, föreligga efter övergång till produktbeskattning inga principiella skäl för bibehållande av en graderad skatteskala. Vad i några remissyttrandena framhållits om de allvarliga verkningarna för de mindre bryggerierna av skattedegressionens borttagande synes mig emellertid värt visst beaktande, även om de ekonomiska förhållandena icke minst för dessa bryggeriers vidkommande torde ha undergått en förbättring under de senaste åren. Efter överbäggande av samtliga omständigheter, som i nuvarande situation äro av betydelse för frågan, har jag funnit mig böra förorda, att degressionen successivt avvecklas under viss övergångstid på sätt kommittén föreslagit.

Förslaget om en höjd minimiskatt av 2,500 kronor för kvartal för varje skattepliktigt bryggeri har motiverats med önskemålet att hindra förekomsten av s. k. försvarsbryggerier, vid vilka maltdrycker tillverkade vid annat bryggeri försäljas. Spörsmålet ifråga äger tydligen icke något direkt samband med valet av beskattningssystem utan sammanhänger med vissa av kommittén föreslagna ändringar i bestämmelserna rörande försäljning av pilsnerdricka, vilka bestämmelser här lämnats helt åsido. Detta oaktat anser jag — bland annat med hänsyn till statens kontrollkostnader för malt-dryckstillverkningen — en viss minimiskatt böra stadgas för varje bryggeri, där skattepliktiga maltdrycker må tillverkas. Minimiskatten synes emellertid nu icke böra bestämmas till högre belopp än 500 kronor för kvartal.

Kravet på anställande av forsedelskontrollant synes mig utgöra en så väsentlig punkt i det föreslagna beskattningssystemet, att någon eftergift därtinnan, på sätt från bryggeriindustriens sida påyrkats, icke bör ifrågakom-

ma. Det torde kunna förutsättas, att kontrollstyrelsen vid utfärdandet av närmare anvisningar rörande forsedelskontrollens anordnande kommer att beakta de särskilda förhållanden, som kunna vara rådande vid de mindre bryggerierna. Mot bryggareföreningens förslag att forsedelskontrollantens granskning förläggas till bryggeriernas lager har jag däremot icke något att erinra, enär kontrollen icke därigenom torde komma att försvagas.

Vad slutligen angår frågan om skattens storlek måste uppenbarligen i det aktuella läget väsentligt olika synpunkter anläggas på detta spörsmål än vid tiden för framläggandet av kommitténs förslag. Detta förslag innebar, såsom förut nämnts, en direkt omräkning av den nu utgående skatten för kilogram malt till skatt för liter färdiga maltdrycker av andra och tredje klasserna, vilken beräkningsgrund ledde till en skatt av 21 respektive 36 öre för liter.

För budgetåret 1938/39 lämnade maltskatten en behållen inkomst av i runt tal 33 miljoner kronor, med vilket belopp ifrågavarande skattetitel jämväl upptagits i riksstaten för budgetåret 1939/40.

Konsumtionen av skattepliktiga maltdrycker har under senare år undergått en fortgående stegring, vilket belyses av följande sammanställning av bryggeriernas försäljning av sådana drycker:

Tillverkningsår	1,000-t a l l i t e r:		
	Klass III	Klass II	Summa
1923/1924	8	135,310	135,318
1926/1927	15	151,184	151,199
1933/1934	20	124,628	124,648
1934/1935	17	131,472	131,489
1935/1936	16	137,660	137,676
1936/1937	20	148,442	148,462
1937/1938	21	160,831	160,852
1938/1939 ¹	22	171,813	171,835

Konsumtionen av skattepliktiga maltdrycker under det senaste tillverkningsåret uppgick alltså till i runt tal 172 miljoner liter. Om härtill lägges den kvantitet av 2 miljoner liter, vartill det till bryggeriernas personal utlämnade dagölet torde kunna uppskattas, erhålles såsom preliminär utgångspunkt vid skattens beräkning en konsumtionssiffra av 174 miljoner liter.

Av statsfinansiella skäl anser jag nu en höjning av maltdrycksbeskattningen påkallad. Storleken av en sådan höjning torde i första rummet få bli beroende av de antaganden man vågar göra om den påverkan konsumtionen kommer att röna av en prishöjning. Säkra hållpunkter saknas uppenbarligen i detta hänseende. Under alla förhållanden bör en icke obetydlig vikt tillmätas uppfattningen, att konsumtionen av maltdrycker torde vara mycket mera känslig för prishöjningar än spritkonsumtionen. Även om man i detta sammanhang icke bortser från möjligheten, att den skärpta be-

¹ Siffrorna för detta tillverkningsår äro angivna enligt en inom kontrollstyrelsen utförd preliminär beräkning.

skattningen av spritdrycker och vin kan föra över någon del av alkoholkonsumtionen till maltdryckerna, synes sålunda övervägande skäl tala för att vid höjning av maltdrycksbeskattningen framgå med försiktighet. Vid valet mellan en höjning för maltdrycker av andra klassen med 5 öre per flaska — eller med 15 öre per liter — och en höjning med 3 öre per flaska — eller med 9 öre per liter — har jag sålunda stannat vid den sistnämnda. Detta innebär att skatten i fortsättningen skulle utgå med 10 öre per flaska eller 30 öre per liter. Man torde kunna räkna med att bryggeriernas eget intresse av att i möjligaste mån förebygga konsumtionsminskning skall föranleda dem att själva påtaga sig en viss del av skattehöjningen. Även vid en sålunda begränsad prisförhöjning får man emellertid räkna med att den hittills fortgående markanta stegringen i maltdryckskonsumtionen upphör och dessutom vara beredd på en viss nedgång. I förra fallet — alltså bibehållen konsumtion — skulle skatten efter den föreslagna höjningen ge en inkomst på i runt tal 50 milj. kronor, i senare fallet, alltså vid en nedgång i konsumtionen av exempelvis 5, resp. 10 procent, en inkomst på ungefär 47, resp. 45 milj. kronor, i samtliga fall efter avdrag av de 2 milj. kronor, vartill den enligt övergångsbestämmelserna föreslagna skattelindringen för mindre bryggerier ungefärligen beräknats uppgå. I jämförelse med avkastningen vid nu gällande skattesatser skulle detta innebära en ökning för helt budgetår med omkring 15 milj. kronor, eventuellt 12, resp. 10 milj. kronor samt i jämförelse med den i nu löpande riksstat beräknade inkomsten av maltskatten, 33 milj. kronor, en ökning med 17 milj. kronor, eventuellt 14, resp. 12 milj. kronor.

Vid den sålunda förordade avvägningen av skatten för maltdrycker av andra klassen torde skatten för tredje klassen böra fastställas till 54 öre per liter.

I det föregående har nämnts, att maltdryckskommittén föreslagit en höjning av alkoholhalten hos pilsnerdricka från 3.2 till 3.4 viktprocent. I förevarande sammanhang har jag icke upptagit denna fråga till behandling, när den lämpligen synes böra lösas först i samband med en reform av bestämmelserna om försäljning av pilsnerdricka.

Förslaget till förordning angående tillverkning och beskattning av maltdrycker.

Det av maltdryckskommittén upprättade förslaget till förordning angående tillverkning och beskattning av maltdrycker har inom finansdepartementet blivit föremål för överarbetning med iakttagande av vad jag i det föregående anförte. Därvid har förslaget jämkats även i andra punkter än de hittills berörda. Jag övergår nu till att lämna en kortfattad översikt över det inom departementet upprättade förslaget, därvid jag emellertid beträffande vissa detaljfrågor, där avvikelser från kommitténs förslag ej befunnits påkallad, tillåter mig att hänvisa till betänkandet.

1 KAP.

Allmänna bestämmelser.

1 §.

Förslagets 1 §, första momentet, innehåller definition å begreppet malt-dryck. Kommittén har uttalat, att frånvaron i gällande lagstiftning av dylik definition vållat svårigheter vid avgörandet, huruvida tillverkningen av en alkoholhaltig dryck vore att hänföra till medgiven hembrygd av maltdrycker eller till olovlig tillverkning av brännvin. Då det ur kontrollsynpunkt vore av vikt att få all för försäljning avsedd tillverkning av maltdrycker underkastad förordningens bestämmelser, borde den allmänna definitionen göras så vid som möjligt. Hemtillverkningen borde emellertid omgärdas med snäva gränser. Därför hade två definitioner uppställts. Båda grundade sig å användningen av malt såsom kännetecknande för all maltdryckstillverkning, men vid hembrygden hade malt förklarats skola utgöra det huvudsakliga råämnet samt viss högsta alkoholhalt fastställts. Vilken alkoholhalt, som lämpligen borde väljas, kunde vara föremål för tvekan. Då emellertid vid hembrygd, som företoges utan illojalt syfte, en alkoholhalt av 5 viktprocent näppeligen torde överskridas, hade detta värde valts.

Även *kontrollstyrelsen* har hyst tvekan, huru alkoholgränsen ifråga borde fastställas, men stannat för att tillstyrka kommitténs förslag, bland annat enär beivrandet av berörda form av illojal alkoholhantering därigenom underlättades. *Svenska bryggareföreningen* har däremot påyrkat, att alkoholhalten skulle fastställas till 6 viktprocent, till vilket värde alkoholhalten i en maltdryck, om ock endast i sällsynta undantagsfall, kunde tänkas stiga.

För egen del finner jag mig böra förorda den avfattning av definitionen, som kommittén föreslagit.

I fråga om 2 och 3 mom. hänvisas till betänkandet sid. 251 och 252.

2 §.

Denna paragraf bestämmer förordningens tillämpningsområde. Såsom i det föregående anmärkts har hembrygd för eget behov lämnats fri från reglering.

Nu gällande tillverkningsförordning stadgar förbud mot hembrygd för den, som idkar värdshusrörelse eller handel med maltdrycker eller tillverkning av sådana drycker till avsalu. I förslag till förordningar angående försäljning av pilsnerdricka och om ändring i vissa delar av förordningen angående försäljning av vissa alkoholfria och därmed jämförliga drycker har kommittén upptagit bestämmelser om straff för det fall att någon, som äger rätt till försäljning av dylika drycker, försäljer hembryggd maltdryck av andra eller första klassen. På grund härav och då så gott som all försäljning av maltdrycker av tredje klassen är förbjuden, har kommittén icke funnit erforderligt att stadga förbud för nyss nämnda personer att företaga hem-

brygd av maltdrycker. Då emellertid de av kommittén föreslagna nya försäljningsbestämmelserna här lämnats å sido, har jag funnit erforderligt att såsom ett andra moment i 2 § tillfoga en bestämmelse av samma innebörd som berörda föreskrift i gällande tillverkningsförordning.

3—4 §§.

Härutinnan hänvisas till den tidigare framställningen.

5 §.

I fråga om motiveringen till denna paragraf hänvisas till betänkandet sid. 252 och 253.

6 §.

Utöver vad förut nämnts beträffande föreskrifterna i denna paragraf hänvisas till betänkandet sid. 254.

Beträffande 4 mom. har *kontrollstyrelsen* uttalat, att skyldigheten för tillverkare att tillhandahålla prov å vört eller tillverkad maltdryck finge anses innefatta åliggande att kostnadsfritt tillhandahålla jämväl kärl och emballage för provets försändande. Föreskriften finge vidare anses innebära skyldighet för tillverkaren att tillhandahålla prov å maltdryck under alla de skeden, den genomlöpte, och icke allenast då densamma vore att anse som vört eller färdig maltdryck. Med den egna tillverkningen finge i fråga om skyldigheten att tillhandahålla prov jämsställas av tillverkaren innehavd maltdryck, som härrörde från annat bryggeri.

Vad kontrollstyrelsen sålunda anfört föranleder ingen erinran från min sida.

Beträffande 5 mom. har *kontrollstyrelsen* uttalat, att det vore erforderligt, att styrelsen uttryckligen bemyndigades att även meddela föreskrifter rörande kontrollhandlingarnas bevarande och, därest så prövades erforderligt, dessa handlingars insändande efter viss tid till kontrollmyndigheten. Kontrollstyrelsens ifrågavarande önskemål har beaktats vid avfattningen av förevarande moment.

2 KAP.

Om tillverkning av maltdrycker i skattepliktigt bryggeri.

7 §.

Första stycket av denna paragraf innehåller bestämmelse om det redan nu gällande koncessionstvånget.

Avsikten med bestämmelsen i andra stycket är att förhindra, att i ett nedlagt bryggeri tillverkningen av skattepliktiga maltdrycker åter upptages efter en längre tids förlopp. I enstaka remissyttranden har anmärkts, att annat giltigt skäl än reparation, exempelvis strejk, kunde föranleda längre uppehåll i driften. Att i lagtexten fullständigt angiva alla godtagbara skäl för en

längre driftsinställelse är emellertid icke möjligt, utan frågan, huruvida skälet varit giltigt, torde böra prövas av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall efter ansökan om tillstånd att återupplaga nedlagd tillverkning.

8 §.

I fråga om 1—3 mom. hänvisas till betänkandet sid. 254 och 255.

Såsom motsvarighet till den i 1 mom. stadgade skyldigheten att avgiva driftsanmälan vid upptagande av maltdryckstillverkning har kommittén i 4 mom. föreskrivit skyldighet för tillverkare att underrätta kontrollstyrelsen om nedläggandet av rörelsen i bryggeri. De båda anmälningarna avse tydligen att bereda kontrollmyndigheten möjlighet att avgöra, när uppsikten över viss bryggerirörelse bör taga sin början och efter vilken dag den icke längre erfordras.

Då kontrollen vid en produktbeskattning av maltdrycker främst kommer att inriktas på att fastställa myckenheten maltdrycker, som utförsäljas från bryggeri, är det uppenbarligen icke tillfyllest för kontrollmyndigheten att erhålla besked allenast om tillverkningens nedläggande, som normalt sker flera månader innan den senaste brygden efter erforderlig lagring kan slutförsäljas och kontrollen därmed upphöra. Ifrågavarande anmälan bör sålunda innefatta uppgift om tidpunkten för försäljningens upphörande.

9 §.

Med avseende å 1 och 2 mom. hänvisas till betänkandet sid. 255 och 256. Beträffande 3 mom. har *kontrollstyrelsen* anfört följande:

Det av kommittén föreslagna beskattningssystemet inrymmer icke någon systematisk och genomgående kontrollerad uppvägning av det i skattepliktigt bryggeri använda maltet. Då kommittén beslutat sig för att föreslå införande av skatt på den färdiga varan, har kommittén ansett, att granskningen av den tillverkaren ålagda särskilda bokföringen samt hans handelsbokföring i allmänhet torde komma att utgöra en tillräcklig kontroll över skattens behöriga utgörande. Kommittén har emellertid påpekat¹, att det icke borde bortses från den möjligheten, att denna kontroll undantagsvis kunde komma att icke fungera nöjaktigt vid ett eller annat bryggeri, varigenom behov av ytterligare kontroll skulle förefinnas. Detta behov hade kommittén sökt tillgodose genom en i 21 § intagen bestämmelse, som bemyndigade kontrollstyrelsen att förordna, att i dylikt fall det för tillverkningen i förekommande bryggeri använda maltet skulle uppvägas å en till maltkross i bryggeriet ansluten automatisk våg, försedd med självregistrerande räkneverk. På grund av dylikt förordnande erforderliga föreskrifter skulle kontrollstyrelsen hava att samtidigt lämna. Kommittén har vidare uttalat, att ovan nämnda förordnande icke kunde sägas medföra någon extra tunga för tillverkaren, när dylik våg för närvarande finnes i varje skattepliktigt bryggeri och icke torde kunna undvaras i en på rationellt sätt bedriven bryggerirörelse.

Kontrollstyrelsen har haft under övervägande frågan, huruvida icke den automatiska maltvågen borde bibehållas såsom ett led i kontrollen, även om denna komme att avse uttagande av skatt å den färdiga maltdrycken. Sty-

¹ Jämför kommitténs motivering till 21 § (betänkandet sid. 258).

relsen har emellertid ansett sig icke böra avge förslag av nämnda innebörd. Däremot har styrelsen med beaktande av de synpunkter på frågan, som kommittén framfört, övervägt huruvida icke den vid bryggerierna befintliga maltvågen lämpligen borde jämväl efter kontrollens omläggning i enlighet med kommitténs förslag i viss utsträckning utnyttjas vid skattekontrollen. Ett icke oväsentligt skäl härför har den omständigheten synts styrelsen vara, att tillverkaren redan på grund av stadgandet i 14 § 1 mom. om skyldighet att i bryggjournalen införa uppgift rörande den myckenhet råämnen, som använts, är nödsakad att vid sin maltdryckstillverkning i kontrollsyrte tilllämpa ett uppvägningsförfarande. Då det icke torde kunna förnekas, att vågen, även om den icke direkt infogas i kontrollsystemet, likväl skulle, på sätt kontrollstyrelsen tänkt sig användningen av densamma, komma att utgöra en värdefull hållpunkt vid kontrollens utövande, har styrelsen funnit sig böra föreslå, att i förordningen intages ett allmänt stadgande, enligt vilket i skattepliktigt bryggeri skall finnas en självregistrerande våg, varå allt det för tillverkningen avsedda maltet skall uppvägas. Ett dylikt stadgande, som torde kunna intagas i 9 §, påkallar viss jämkning av bestämmelserna i 21 §. Eftersom vågens uppgifter i regel icke skulle bli av den ur kontrollsynpunkt grundläggande betydelse som enligt gällande skattelagstiftning, skulle vågen icke, fränsett det av kommittén åsyftade fallet, vara underkastad den nuvarande stränga uppsikten. De närmare bestämmelserna angående den självregistrerande vågen förutsättas skola meddelas av kontrollstyrelsen.

Jag ansluter mig till vad kontrollstyrelsen sålunda föreslagit. Förevarande moment har omarbetats i överensstämmelse härmed.

10 §.

Härutinnan hänvisas till betänkandet sid. 256 och 257.

Beträffande den i andra stycket givna definitionen på sackarin har *Svenska bryggareföreningen* anmärkt, att den av kommittén föreslagna avfattningen skulle förhindra användningen av andra kolhydrater än rörsocker såsom råämnen vid maltdryckstillverkning, vilket säkerligen icke varit avsett. Såsom exempel på kolhydrater med högre söthetsgrad men lägre näringsvärde än rörsocker nämner föreningen levulos, som visserligen icke ännu men troligtvis i framtiden kunde komma att spela viss roll för maltdryckstillverkningen, t. ex. vid framställning av maltdryck för sockersjuka. Enligt vad jag under ärendets beredning inhämtat från kontrollstyrelsen, äro emellertid de åsyftade kolhydraterna naturligt förekommande ämnen, som icke torde vara att räkna såsom konstgjorda sötningsmedel i definitionens mening, även om kemiska metoder kommit till användning för deras utvinnande. Skäl torde sålunda icke föreligga till ändring i den av kommittén föreslagna definitionen, vilken för övrigt är likalydande med den, som finnes intagen i gällande tillverkningsförordning samt i förordningen den 10 juni 1932 angående märkning av kärl, innehållande söta läskedrycker.

11 §.

Denna paragraf, som motsvarar 23 § nuvarande tillverkningsförordning, innefattar det s. k. starkölsförbudet.

3 KAP.

Om beskattning av maltdrycker i skattepliktigt bryggeri.

12 §.

Härutinnan hänvisas till den tidigare framställningen.

Beträffande andra stycket har *Svenska bryggareföreningen* framhållit, att skattefrihet borde åtnjutas även för det fall, att utlämnande för exportändamål icke skett från bryggeri utan exempelvis från ett utanför bryggeri befintligt nederlag. Då stadgandets avfattning icke torde lägga hinder i vägen för skattebefrielse i här åsyftat fall, synes någon ändring av författningstexten icke vara påkallad.

13 och 14 §§.

Härutinnan hänvisas till den tidigare framställningen. 13 § andra stycket har i förtydligande syfte omformulerats. I paragrafens tredje stycke har stadgats rätt för kontrollstyrelsen att medgiva undantag från skyldigheten att erlägga minimiskatt för kalenderkvartal, varunder tillverkningen varit nedlagd för reparation eller varunder tillverkningen vid nytt bryggeri igångsatts.

Beskattningen av dagölet föranleder viss jämkning av 14 §.

15 §.

Härutinnan hänvisas till betänkandet sid. 257.

16 §.

Beträffande denna paragraf hänvisas till den tidigare framställningen.

17 §.

Med avseende å föreskrifterna i denna paragraf, vilka jämväl berörts i det föregående, har *Svenska bryggareföreningen* anför, att vissa svårigheter vid skatteredovisningen kunde föranledas av förslaget att avdrag skulle göras för maltdrycker, som överförts till annat bryggeri för försäljning därifrån. Vid längre transporter kunde avsevärd tid förflyta mellan leveransen och den tidpunkt, då intyg om mottagandet från forsedelskontrollanten vid det köpande bryggeriet kommit det säljande bryggeriet tillhanda. Avdrag för försäljningen kunde därför stundom göras först påföljande månad, med påföljd att differenser uppstode mellan bryggeriets handelsböcker och den deklaration, som jämlikt 18 § skulle senast femte söckendagen efter varje månads utgång insändas till kontrollstyrelsen. Nämda olägenhet kunde undvikas, om i stället det köpande bryggeriet finge från sin månadsförsäljning avdraga den kvantitet, som inköpts från annat bryggeri och där beskattats. *Kontrollstyrelsen*, som även uppmärksammat berörda olägenhet, har i stället föreslagit framflyttande av tidpunkten för deklarationens in-

sändande till senast åttonde söckendagen efter varje månads utgång. Då en ändring i enlighet med sistnämnda förslag i allmänhet torde vara tillfyllest för undanröjande av berörda olägenhet samt då en dylik lösning närmare ansluter sig till produktbeskattnings princip att förlägga beskattningen så nära konsumtionen som möjligt, förordar jag den ifrågasatta jämkningen av 18 §, varemot 17 § i nu berörda hänseende bör bibehållas oförändrad.

I 17 § ha på förslag av *generaltullstyrelsen* tillagts vissa föreskrifter rörande tullbehandlingen av maltdrycker avsedda till utförsel.

18 §.

1 mom., vars avfattning förut berörts, har även på det sätt jämkats, att den däri omförmälda deklarationen på yrkande av *kontrollstyrelsen* föreskrivits skola avgivas på tro och heder.

I 2 mom. har föreskrift tillagts rörande inbetalning av minimiskatten.

Jämlikt 3 mom. i den av kommittén föreslagna avfattningen skulle *kontrollstyrelsen* ha ovillkorlig skyldighet att meddela förbud mot utförande av maltdrycker från bryggeri, för vilket skatt icke erlagts inom föreskriven tid. Enär emellertid fall kunna tänkas, då det ur fiskalisk synpunkt skulle vara lämpligt att bereda tillverkaren något anstånd innan dylikt förbud inträder, har jag ansett föreskriften böra på det sätt uppmjukas, att *kontrollstyrelsen* gives befogenhet — icke skyldighet — att meddela förbud av nämnda innebörd.

Länsstyrelsen i Stockholms län har uttalat, att i 4 mom. omförmäld säkerhet borde ställas hos *kontrollstyrelsen* och icke, såsom i gällande tillverkningsförfordning är stadgat, hos länsstyrelse. Detta torde jämväl hava varit kommitténs mening. Den framställda anmärkningen har föranlett ett förtydligande tillägg i momentet.

20 §.

Härutinnan hänvisas till den tidigare framställningen ävensom till betänkandet sid. 257 och 258.

21 §.

Beträffande den ändring av kommitténs förslag, som här föreslagits, hänvisas till vad förut anförts rörande 9 § 3 mom.

4 KAP.

Om tillverkning av maltdrycker i skattefritt bryggeri.

22 §.

Rörande innehållet i denna paragraf, som avfattats i nära anslutning till 8 §, hänvisas till vad som yttrats rörande nämnda paragraf.

23 §.

I denna paragraf, som motsvarar 35 § gällande tillverkningsförfordning, stadgas förbud att införa skattepliktiga maldrycker i skattefritt bryggeri. För att förhindra förbudets kringgående har kommittén föreslagit, att detta skulle avse införandet av skattepliktiga maldrycker, förutom i själva bryggeriet, jämväl i sådana därtill hörande lokaler, upplagsplatser och andra förvaringsställen, vilka vore belägna i bryggeriets omedelbara närhet. *Kontrollstyrelsen* har häremot erinrat, att uttrycket »i bryggeriets omedelbara närhet» kunde erbjuda vissa tolkningssvårigheter samt att den omständigheten, att lokalerna icke vore så belägna, knappast vore till fyllest för avlägsnande av de olägenheter, man velat undanröja med ifrågavarande bestämmelse. Kontrollstyrelsen har därför ifrågasatt, att berörda uttryck skulle utgå, vilket önskemål jag ansett mig böra beakta.

24 §.

Enligt 1 mom. i kommitténs förslag skulle det åligga tillverkare i skattefritt bryggeri att föra, förutom bryggjournal, varom bestämmelse återfinnes i gällande tillverkningsförfordning, jämväl försäljningsjournal. Förslaget härutinnan har av kommittén motiverats med önskemålet att ernå en fullständigare kontroll över tillverkningen. *Kontrollstyrelsen* har emellertid uttalat, att de uppgifter, som enligt kommitténs förslag skulle införas i försäljningsjournalen i regel i erforderlig utsträckning stode att vinna i bryggjournalen, varför förandet av försäljningsjournal icke kunde sägas fylla något verkligt kontrolländamål. På grund härav och då det för en hel del av de skattefria bryggerierna visat sig vara förenat med svårigheter att nöjaktigt fullgöra dem nu åliggande, mindre omfattande journalföring, borde föreskriften om skyldighet att föra försäljningsjournal utgå. Enahanda yrkande har framställts av *Skattefria bryggeriers riksförbund*. Jag finner hinder ej böra möta att tillmötesgå berörda önskemål. Ifrågavarande moment har avfattats i överensstämmelse härmed.

Vad angår förevarande paragraf i övrigt hänvisas till betänkandet sid. 259.

5 KAP.

Vissa gemensamma bestämmelser.

25—28 §§.

Härutinnan hänvisas till betänkandet sid. 259—263.

6 KAP.

Ansvarsbestämmelser m. m.

29 §.

Beträffande denna paragraf, som motsvarar 30 § i kommitténs förslag, hänvisas till betänkandet sid. 263 och 264.

30 §.

Rörande denna paragraf, som motsvarar 31 § i kommitténs förslag, hänvisas till betänkandet sid. 264. *Generaltullstyrelsen* har uttalat, att de i paragrafen föreslagna ansvarsbestämmelserna i fråga om uppsåtlig förbrytelse syntes vara för lindriga, därvid styrelsen erinrat om ansvarsbestämmelserna för motsvarande fall i 4 § lagen den 8 juni 1923 om straff för olovlig varuinförsel. Vad sålunda anmärkts har jag funnit böra på det sätt beaktas, att ett stadgande tillägges om fängelsestraff i högst sex månader vid synnerligen försvårande omständigheter. 2 mom. i kommitténs förslag torde såsom obehövt kunna uteslutas.

31—35 §§.

Beträffande dessa paragrafer, vilka motsvara 32—36 §§ i kommitténs förslag, hänvisas till betänkandet sid. 265 och 266. De i 31 och 32 §§ stadgade frihetsstraffen ha för vinnande av en jämnare avvägning mellan förordningens olika ansvarsbestämmelser begränsats till fängelse i högst sex månader.

36 §.

Beträffande denna paragraf, vilken motsvarar 38 § i kommitténs förslag, hänvisas till betänkandet sid. 266.

På grund av de från och med den 1 januari 1939 gällande nya bestämmelserna om sammanträffande av brott i 4 kap. strafflagen bör 37 § i kommitténs förslag utgå.

37 §.

I denna paragraf — som motsvarar 39 och 40 §§ i kommitténs förslag — stadgas bland annat, att förseelse som avses i 32—34 §§ må av allmän åklagare åtalas allenast efter angivelse av kontrollstyrelsen. Lämpligheten av detta stadgande har ifrågasatts av *överståthållarämbetet*. Då motsvarande stadgande emellertid finnes redan i gällande tillverkningsförordning samt någon olägenhet därav icke förspors, torde anledning icke föreligga att ändra kommitténs förslag på denna punkt.

Övergångsbestämmelser.

Den nya förordningen torde böra träda i kraft den 1 januari 1940.

Den omständigheten, att förordningen träder i tillämpning under loppet av ett tillverkningsår, har föranlett ett särskilt stadgande med avseende å skyldigheten för tillverkare i skattefritt bryggeri att utgiva ersättning för kontrollkostnaden vid bryggeriet.

Angående tillverkning av maltextrakt äro för närvarande särskilda bestämmelser meddelade i en kungörelse den 27 juli 1923 (nr 345). Kommittén, som funnit dessa bestämmelser böra överarbetas, har jämväl

framlagt förslag till ny kungörelse i detta ämne. Vidare har kommittén framhållit, att i särskilda kungörelser meddelade bestämmelser angående restitution av erlagd skatt för malt vid utförsel ur riket av maldrycker m. m. i samband med den nya tillverkningsförordningens ikraftträdande borde upphöra att gälla. Dessa frågor torde senare få anmälas för Kungl. Maj:t.

Kontrollpersonal, kontrollkostnader m. m.

Kommittén har framhållit, att omläggningen av maldrycksbeskattningen påkallar tämligen genomgripande förändringar i den nuvarande kontrollorganisationen.

Den lokala kontrollen över bryggerierna närmast under kontrollstyrelsen handhaves för närvarande, såsom förut nämnts, av särskilda tjänstemän, överkontrollörer, vilka även hava att fullgöra motsvarande uppgifter med avseende å kontrollen över brännvinstillverkningen. För flertalet överkontrollörer utgöra sistnämnda uppgifter en väsentligt mindre del av arbetet. Vid utövandets av kontrollen över maldryckstillverkningen biträdas överkontrollörerna av kontrollombud vid skattepliktiga och i vissa fall av tillsyningsmän vid skattefria bryggerier. Såsom biträden vid kontrollen över brännvinstillverkningen fungera kontrollörer vid brännerier och tillsyningsmän vid brännerimagasin och brännvinsnederlag. Rörande kontrollpersonalen ha bestämmelser meddelats i instruktioner den 27 juli 1923 (nr 336) för tjänstemännen vid kontrollen över maldryckstillverkningen och den 29 juni 1926 (nr 315) för tjänstemännen vid kontrollen över brännvinstillverkningen. Kontrollpersonalens avlöningsförhållanden regleras genom en kungörelse den 27 juli 1923 (nr 339) med bestämmelser angående arvode och ersättning åt tjänstemännen vid kontrollen över maldrycks- och brännvinstillverkningen.

Enligt dessa bestämmelser skall riket för kontrollen över tillverkningen av maldrycker och brännvin vara indelat i högst 15 distrikt, varjämte för kontrollen enbart över brännvinstillverkningen må inrättas ytterligare högst 3 distrikt. Indelningen verkställs årligen av kontrollstyrelsen, som jämväl för ett år i sänder, räknat från den 1 juli, förordnar erforderligt antal överkontrollörer, en i varje distrikt. Enligt den senast fastställda indelningen finnas 10 distrikt för kontrollen över tillverkningen av både maldrycker och brännvin, varjämte för kontrollen över brännvinstillverkningen vid lantbruksbrännerierna inom Kristianstads län förordnats ytterligare en överkontrollör. Utöver det antal överkontrollörer, som motsvarar distriktsindelningen, äger kontrollstyrelsen rätt att förordna ytterligare 3 överkontrollörer. Med stöd härav har kontrollstyrelsen sedan den 1 juli 1939 förordnat en extra överkontrollör.

Överkontrollör åtnjuter enligt nämnda kungörelse den 27 juli 1923 arvode med 5,000 kronor eller, om han uppbär pension av statsmedel, med 4,000

kronor om året, vartill kommer s. k. oreglerat dyrtidstillägg. Arvodet kan i särskilda fall av Kungl. Maj:t bestämmas till lägre belopp. Dylik nedsättning har emellertid hittills icke förekommit. Vidare utgår ersättning för expeditionskostnader med 600 kronor om året. Överkontrollör är skyldig att vara bosatt å den ort inom sitt tjänstgöringsdistrikt, som kontrollstyrelsen bestämmer. För tjänsteresor är överkontrollör berättigad att tillgodoräkna sig ersättning enligt klassen II C i allmänna resereglementet.

Kontrollombud vid skattepliktiga och tillsyningsmän vid skattefria bryggerier förordnas av kontrollstyrelsen för tillverkningsår och inkallas i tjänstgöring av vederbörande överkontrollör. Under tillverkningsåret 1938/39 voro 217 kontrollombud inkallade. Tillsyningsman vid skattefritt bryggeri förordnas endast då kontrollstyrelsen så prövar erforderligt. För närvarande finnes tillsyningsman förordnad vid allenast ett skattefritt bryggeri.

Kommittén har framhållit, att det föreslagna beskattningssystemet uppenbarligen förutsätter andra och större krav på kvalifikationer hos kontrolltjänstemännen vid maltdrycksbeskattningen än vad nu är fallet. Kontrollens tyngdpunkt ligger för närvarande väsentligen i tillsynen å de självregistrerande maltvågarna och handhavandet av den mekaniska kontroll över maltåtgången, som därmed är förbunden, medan det nya beskattningssystemet är baserat på en sakkunnig granskning av bryggeriföretagens bokföring, utbytesberäkningars verkställande m. m. Kommittén föreslår därför, att de nuvarande överkontrollörerna, vilka med eller utan föregående tjänstgöring i lägre befattning vid kontrollen över maltdrycks- och brännvinstillverkningen i regel rekryteras bland pensionerade officerare och vilka icke på samma sätt som hittills kunna vara skickade för kontrolltjänsten med dess nya funktioner, skola ersättas av fackutbildade tjänstemän, som redan vid yngre år kunna anställas vid kontrollen för att uteslutande ägna sig åt kontrollarbetet såsom sitt egentliga yrke. Dessa nya befattningshavare, vilka även i fortsättningen skulle benämnas överkontrollörer och på samma sätt som hittills tillika omhänderhava kontrollen över brännvinstillverkningen, böra enligt kommitténs mening beredas en fastare anställning med inplacering i lönegrad i det nya lönesystemet. I avvaktan på närmare erfarenheter av den nya ordningen föreslog kommittén emellertid, att de tills vidare allenast borde erhålla anställning såsom icke-ordinarie befattningshavare med avlöning såsom tjänstemän å extra stat, vilket numera motsvarar extra ordinarie tjänst. För att kunna antagas till överkontrollör bör enligt kommitténs mening i regel fordras antingen examen från tekniska högskolan eller däremot svarande utbildning eller ock examen från handelshögskola, därvid i förra fallet sökande bör visa sig äga förutsättningar att utföra den med tjänsten förbundna bokföringsgranskningen. Kommittén tillägger, att effektiviteten av det föreslagna kontrollsystemet i avsevärd mån kommer att bliva beroende av att väl kvalificerade krafter erhållas till överkontrollörsbefattningarna, vilket icke torde bliva görligt, med mindre överkontrollörerna erhålla en relativt förmånlig placering i avlöningshänseende. Den självständiga och i fiskaliskt hänseende mycket ansvarsfulla ställning, som överkontrollörerna

komma att intaga, berättigar enligt kommitténs mening i hög grad till en dylik placering.

Under hänvisning härtill och med framhållande av att befattningarna säkerligen komma att bli sluttjänster, föreslår kommittén, att befattningarna placeras lägst i 24 lönegraden.

Vid beräkning av det erforderliga antalet överkontrollörer har kommittén utgått från att varje skattepliktigt bryggeri i regel minst två gånger årligen skulle bli föremål för lokal undersökning med avseende å skattebestämmelsernas efterlevnad, att kontrollbesök skulle avläggas en å två gånger årligen i varje skattefritt bryggeri, samt att överkontrollörernas befattning med kontrollen över brännvinstillverkningen skulle bli av samma omfattning som för närvarande. Kommittén har under dessa förutsättningar ansett antalet överkontrollörer kunna begränsas till sex. Vid denna beräkning har kommittén förutsatt, att en befattningshavare hos kontrollstyrelsen skulle i viss omfattning fullgöra överkontrollörs åligganden. Kommittén har vidare föreslagit, att antalet distrikt skulle bestämmas av Kungl. Maj:t, under det att distriktsindelningen borde ankomma på kontrollstyrelsen.

Kommittén har ytterligare föreslagit anställande av två biträdande överkontrollörer, vilka under den tid, då tillverkningskampanjen pågår vid lantbruksbrännerierna, skulle biträda överkontrollören i det sydligaste distriktet vid fullgörande av dennes tjänsteåligganden. Under den övriga delen av året skulle de biträdande överkontrollörerna stå till förfogande såsom vikarier för överkontrollörerna under deras semester eller annan tjänstledighet samt i övrigt förordnas att biträda överkontrollör, som kunde vara i behov av tillfällig hjälp i arbetet. De skulle på detta sätt bli i tjänstgöring under hela året. Anställandet av dylika befattningshavare skulle enligt vad kommittén vidare framhållit medföra bland annat den fördelen, att det därigenom bleve på ett tillfredsställande sätt sört för rekryteringen av överkontrollörsbefattningarna. Befattningarna, vilkas innehavare skulle besitta samma kvalifikationer som överkontrollörerna, borde enligt kommitténs mening placeras i 21 lönegraden å extra stat, enligt nu gällande grunder motsvarande lönegraden Eo 21.

Med hänsyn till arten av överkontrollörernas och de biträdande överkontrollörernas arbete har kommittén utgått från att tillhandahållande av särskild tjänstelokal åt dem icke blir erforderligt. Medel till bestridande av dessa befattningshavares expeditionskostnader i övrigt — kostnader för telefon, skrivmateriel m. m. — böra enligt kommitténs mening mot vederbörlig redovisningsskyldighet ställas till deras förfogande genom kontrollstyrelsens försorg.

Vad angår pensionsåldern för överkontrollör och biträdande överkontrollör föreslår kommittén, att denna bestämmes till 63 år.

Beträffande övriga tjänstemän vid den lokala kontrollen har kommittén framhållit, att då någon fortlöpande lokal kontroll efter den nya ordningens genomförande i regel icke skall förekomma vid de skattepliktiga bryggerierna, några funktionärer motsvarande kontrollombuden icke bli behövliga

annat än i speciella fall. I övrigt erfordras, enligt vad kommittén uttalat, vid den lokala kontrollen tjänstemän — kontrollörer vid brännerierna samt tillsyningsmän vid brännerimagasin, brännvinsnederlag och skattefria bryggerier — i samma utsträckning som för närvarande är fallet.

Beträffande *den centrala kontrollen* framhåller kommittén, att utöver de uppgifter, som för närvarande åvila kontrollstyrelsen med avseende å den tekniska kontrollen över bryggerierna och tillsynen över skattskyldighetens fullgörande, efter skattesystemets omläggning den bokföringsmässiga kontrollen tillkommer. För att sätta styrelsen i stånd att fullgöra denna uppgift anser kommittén erforderligt, att hos styrelsen inrättas en ny befattning, vars innehavare äger tillräckliga kvalifikationer att utföra bokföringsgranskning och verkställa utbytesberäkningar. Kommittén föreslår att denne befattningshavare, vilken lämpligen borde fullgöra överkontrollörs åligganden i Stockholms överkontrollörsdistrikt, benämnas förste byråinspektör och i avlöningshänseende placeras i 24 lönegraden å extra stat, d. v. s. enligt nuvarande avlöningsgrunder i lönegraden Eo 24.

För att möjliggöra den förstärkning av arbetskrafterna å kontrollstyrelsens laboratorium, som kommer att föränledas av ökningen av arbetsuppgifterna, ävensom för att bereda styrelsen tillgång till nödig biträdespersonal för granskning och bearbetning av uppgifter i kontrollhandlingar m. m., har kommittén ansett en ökning av kontrollstyrelsens anslag till avlönningar åt icke-ordinarie personal med förslagsvis 6,000 kronor bliva ofrånkomlig, varjämte visst belopp, förslagsvis 2,500 kronor, ansetts böra ställas till kontrollstyrelsens förfogande för att användas till behövliga undersökningar och utredningar, för vilkas verkställande erfordras speciell sakkunskap.

Kommittén föreslår vidare, att den nuvarande befattningen som förste byråingenjör hos kontrollstyrelsen uppflyttas från lönegraden A 24 till lönegraden A 26. Som motiv härför anföras de fordringar på vetenskaplig utbildning och erfarenhet på det tekniska området, som måste ställas på befattningens innehavare, samt den omständigheten, att överkontrollörerna, vilka komma att bliva underordnade förste byråingenjören, enligt förslaget skulle hänföras till 24 lönegraden.

Med avseende å erforderliga *övergångsanordningar* har kommittén till behandling upptagit frågan, huruvida ersättning i en eller annan form bör tillerkännas de kontrolltjänstemän, som genom den föreslagna omorganisationen av kontrollväsendet komma att mista sina anställningar, nämligen flertalet kontrollombud samt vissa överkontrollörer. Kommittén har härutinnan i huvudsak anfört följande:

Vad först kontrollombuden beträffar har deras tjänst karaktären av en ren bisyssla, som tager allenast obetydlig tid i anspråk, och ersättningen för densamma kan utgöra blott ett mindre tillskott till de medel, av vilka de äro beroende för sin utkomst. Lika litet som tillsyningsmännen vid de skattefria bryggerierna i samband med att år 1932 personkontrollen vid dessa bryggerier i princip avvecklades tillerkändes någon ersättning i anledning av indragningen av tjänsterna, lika litet synes därför dylik ersättning böra ifrågakomma för kontrollombudens del.

För överkontrollörernas vidkommande ligger saken annorlunda till. Deras tjänst tager deras arbetskraft i anspråk i en omfattning, som är ägnad att göra tjänsten till deras huvudsakliga förvärvskälla, och avlöningen har också tillmätts med hänsyn härtill. På grund av uttryckliga bestämmelser i instruktionerna ha de också varit förhindrade att utan tillstånd av kontrollstyrelsen med sin överkontrollörstjänst förena annan tjänstebefattning. Genom omorganisationen gå de miste om en inkomstkälla, som för dem måste anses hava varit av väsentlig betydelse och som de vid inträdet i kontrollväsendets tjänst onekligen haft anledning att räkna med för framtiden. Starka billighetsskäl synas därför tala för att överkontrollörerna vid avgången ur tjänsten tillerkännas ersättning i en eller annan form, i den mån fortsatt anställning vid kontrollen icke kan beredas dem. Kommittén vill härvid erinra om att, då kontrollen över sockerbeskattningen år 1922 omlades och då sockerskatten sedermera år 1929 avskaffades, den kontrollpersonal vid sockeraffinaderierna, som gick miste om sina anställningar, tillerkändes pension eller engångsersättning (jfr prop. 182/1922 och 111/1929).

Under hänvisning härtill uttalar kommittén, att det icke för de överkontrollörer, vilka redan åtnjuta pension av statsmedel, bör förekomma någon ytterligare pension i anledning av anställningen vid maltdrycks- och brännvinskontrollen men att i stället en engångsersättning med skäligt belopp bör tillerkännas dem. Med hänsyn till sin högre tjänsteställning borde överkontrollörerna i engångsersättning tillerkännas något högre belopp än som utgick till motsvarande tjänstemän vid kontrollen över sockerbeskattningen. Sistnämnda tjänstemän erhöilo, därest de ägde uppbära pension från annan statstjänst, i engångsersättning 1,200 kronor om tjänstårens antal översteg 10 men eljest lägre belopp. Beträffande övriga överkontrollörer, vilka till följd av omläggningen icke kunna påräkna att bibehållas i tjänst, anser kommittén billighetsskäl tala för att pension av statsmedel beredes dem vid deras avgång ur tjänsten.

I de avgivna remissyttrandena har kommitténs förslag i nu förevarande avseenden i allmänhet lämnats utan erinran.

Kontrollstyrelsen har emellertid framhållit, att även om det av kommittén föreslagna antalet överkontrollörer framdeles skulle visa sig tillfyllest, särskilt i betraktande av den nedgång i antalet bryggerier, som kunde väntas inträda i anledning av den degressiva skatteskalans successiva bortfallande, styrelsen likväl ansett erforderligt att styrelsen i själva övergången och några år framåt hade möjlighet att, om så skulle befinnas erforderligt, anställa ytterligare en överkontrollör.

Kontrollstyrelsen har därjämte framhållit, att starka skäl talade för att den av kommittén föreslagna icke-ordinarie förste byråinspektören hänfördes till 26 lönegraden.

Statskontoret har icke uttalat annan erinran mot vad kommittén i förevarande avseende föreslagit, än att pensionsåldern för överkontrollör och biträdande överkontrollör borde fastställas till 65 år.

Under ärendets beredning har jag från kontrollstyrelsen inhämtat, att av de nuvarande tolv överkontrollörerna fyra äga sådan kompetens, att de

kunna påräkna anställning enligt den nya ordningen. Av de åtta, som där-
emot skulle komma att skiljas från tjänsten, åtnjuta sex pension från tidi-
gare officersanställning. Deras födelsetid och tjänstetid framgå av följande
uppställning.

N a m n	Födelse- tid	Normal avgångs- tid	Tjänstetid vid utgången av juni 1940			
Alstermark, C. R., kapten	$21/5$ 82	$30/6$ 49	5 år	— mån.	— dagar ¹	
Bernhardt, J. B., kapten	$6/8$ 77	$30/6$ 45	9 »	7 »	13 »	
Bokander, P. O. E., major . . .	$31/5$ 74	$30/6$ 41	15 »	8 »	15 »	
Edwards, E. H. R. C:son, kapten	$4/12$ 75	$30/6$ 43	19 »	6 »	20 »	²
Rodhe, H. E., major	$26/11$ 79	$30/6$ 47	8 »	11 »	16 »	
Segerdahl, E. F. J. H., major	$13/12$ 79	$30/6$ 47	14 »	9 »	8 »	

I en på min begäran inom kontrollstyrelsen upprättad, den 9 oktober 1939 dagtecknad promemoria har föreslagits, att engångsersättning skulle utgå till Edwards med 3,000 kronor och till de övriga fem överkontrollörerna med 2,400 kronor. Dessa ersättningar hava avvägs med hänsyn dels till anställningstidens längd och dels till den tid, som återstår till dess vederbö-
rande överkontrollör enligt nuvarande bestämmelser skulle lämna tjänsten.

Beträffande de två här avsedda överkontrollörerna, vilka icke åtnjuta statspension, nämligen C. A. Hammarlund och I. S. J. Gemzell, föreslås i berörda promemoria, att de tillerkännas pension. Enligt vad i promemorian framhållles bör därvid pension i likhet med vad som tidigare tillämpats (prop. 259/1937 punkt 9; riksdagens skr. 245/1937 punkt 13) beräknas efter ett pensionsunderlag av 3,440 kronor, minskat med 10 procent på grund av att pensionsavgifter icke erlagts. I promemorian anföres vidare:

Hammarlund är född den 14 september 1874 och inträdde i statens tjänst såsom förste kontrollör vid sockerbeskattningen från och med tillverknings-
året 1906/1907. Sedan tillverkningen vid det sockerraffinaderi, vid vilket Hammarlund varit förordnad, nedlagts med utgången av tillverkningsåret 1912/1913, innehade han under olika tidsperioder med i det närmaste oav-
bruten tjänstgöring förordnanden som förste kontrollör vid sockerbeskatt-
ningen, tillsyningsman vid samma beskattning, överingenjör i kontrollstyrel-
sen samt kontrollör vid brännvinstillverkningen. Han har från och med den 1 augusti 1916, utan andra avbrott än för sjukdom under sammanlagt 73 da-
gar, varit inkallad som överkontrollör. Räknat intill utgången av juni månad 1940, har Hammarlund fullgjort effektiv tjänstgöring under sammanlagt 33
år 5 månader och 18 dagar. Därest för erhållande av full pension uppställes
fordran å 30 tjänstår, skulle Hammarlund sålunda under ovan angivna förut-
sättningar komma i åtnjutande av en årlig pension av $(3,440 - \frac{10}{100} \times 3,440 =) 3,096$ kronor.

Gemzell är född den 27 augusti 1877 och tjänstgjorde som biträdande till-
syningsman vid brännvinsnederlaget i Reymersholm under tiden 9—24 april 1919 samt som kontrollör vid brännvinstillverkningen den 2 februari—den 2
augusti 1920. Från och med den 1 juni 1921 har han utan avbrott varit in-

¹ Dessutom tjänstgöring som kontrollombud under sammanlagt omkring 5 år.

² Dessutom tjänstgöring som kontrollombud under sammanlagt omkring 4 år.

kallad som överkontrollör. Gemzells effektiva tjänstetid intill utgången av juni månad 1940 uppgår sålunda allenast till 19 år 7 månader 16 dagar. Med hänsyn till att han, därest icke omläggningen av maltdrycksbeskattningen nu kommit till stånd, skulle ha beretts fortsatt förordnande som överkontrollör till och med det tjänstgöringsår, varunder han skulle ha uppnått 67 års ålder, synes han emellertid av billighetsskäl böra få räkna tjänstår till och med detta tjänstgöringsår eller alltså intill utgången av juni månad 1945. Vid sådant förhållande skulle Gemzell för pension tillgodoräknas en tid av 24 år 7 månader 16 dagar. Pensionen skulle med dessa utgångspunkter kunna beräknas till ($\frac{99}{120} \times 3,440 =$) 2,838 kronor, minskat med 10 procent, eller, efter vederbörlig avrundning, 2,556 kronor.

Vid beredningen av ärendet i nu förevarande del har jag jämväl samrått med *chefen för statskontoret*, som icke haft annan erinran mot de förslag, för vilka jag nu redogjort, än att storleken av engångsersättningen till de avgående överkontrollörerna borde enhetligt bestämmas till 2,400 kronor.

*Departements-
chefen.*

Såsom kommittén framhållit, förutsätter den föreslagna omläggningen av maltdrycksbeskattningen genomgripande förändringar beträffande organisationen av skattekontrollen. De nuvarande överkontrollörerna, vilka med eller utan föregående tjänstgöring i lägre befattning vid kontrollen över maltdrycks- och brännvinstillverkningen företrädesvis rekryterats bland pensionerade officerare, kunna icke heller enligt min mening på samma sätt som hittills anses skickade att på ett tillfredsställande sätt fullgöra kontrolltjänsten med dess nya, krävande uppgifter, nämligen granskning av bryggeriföretagens bokföring, verkställande av utbytesberäkningar m. m., vartill bör anlitas personal med särskild utbildning. Jag ansluter mig därför till förslaget, att åt överkontrollörerna vid genomförande av produktbeskattning av maltdrycker beredes en fastare ställning än hittills med förbättrade avlöningsförmåner. I nära överensstämmelse med vad kommittén förordat tillstyrker jag, att de nya överkontrollörerna tillsviðare anställas såsom extra ordinarie tjänstemän i 24 lönegraden. Självfallet bör det ankomma på överkontrollörerna att utöver kontrollen av maltdrycks- och brännvinstillverkningen taga befattning med tillsynen över andra accispliktiga näringar, beträffande vilka kontrollstyrelsen är tillsynsmyndighet.

Omläggningen av kontrollsystemet samt överkontrollörernas ändrade tjänsteställning bör, på sätt kommittén framhållit, medföra en minskning av antalet överkontrollörer (överkontrollörsdistrikt). Då det är av vikt, att kontrollsystemet redan från början erhåller största möjliga effektivitet, synes emellertid försiktigheten bjuda att man därvid, åtminstone tills dess att erfarenhet vunnits rörande verkningarna av omläggningen, icke sträcker sig så långt i fråga om minskningen av distriktens antal som kommittén förordat. Jag har på grund härav ansett mig böra biträda kontrollstyrelsens förslag, att överkontrollörernas antal tillsviðare bestämmas till sju. Därvid förutsätter jag, att kontrollstyrelsen kommer att ägna uppmärksamhet åt att antalet överkontrollörsdistrikt framdeles i möjligaste mån nedbringas. Därjämte bör det tillkomma lämplig befattningshavare hos kontrollstyrelsen att,

i likhet med vad tidigare varit fallet, fullgöra överkontrollörs åligganden inom Stockholms distrikt.

Med hänsyn till önskvärdheten av att äga tillgång till personer, vilka lämna sig såsom vikarier för överkontrollörerna och såsom rekryteringspersonal för överkontrollörstjänsterna, tillstyrker jag vidare förslaget om anställande av två biträdande överkontrollörer. I den mån deras tid icke upptages av förordnanden å överkontrollörstjänst, bör det ankomma på dem att biträda överkontrollören i det sydligaste distriktet, där flertalet lantbruksbrännerier äro belägna. I stället bör kontrollstyrelsens befogenhet att förordna särskilda överkontrollörer vid enbart brännvinstillverkningen upphöra. Mot förslaget att hänföra ifrågavarande båda tjänstemän till lönegraden Eo 21 har jag intet att invända.

Kostnaden för nettolön till sju överkontrollörer i lönegraden Eo 24 och två biträdande överkontrollörer i lönegraden Eo 21 utgör i lägsta löneklassen å F-ort (51,471 + 12,420 =) 63,891 kronor, vartill kommer rörligt tillägg.

Överkontrollör äger enligt nu gällande föreskrifter uppbära en årlig ersättning av 600 kronor för expeditionskostnader, däri inberäknat gottgörelse för att hans bostad i viss mån tages i anspråk som arbetslokal. Kommitténs förslag att de nya överkontrollörerna (biträdande överkontrollörerna) i stället skola erhålla ersättning för de faktiska expeditionskostnader, som de visa sig hava utgivit, synes ur praktisk synpunkt mindre tillfredsställande och torde näppeligen bidra till att minska statsverkets kostnader. Jag vill i detta sammanhang erinra om att folkskolinspektörerna, vilka i förevarande hänseende kunna anses jämförliga med överkontrollörerna, enligt kungörelse den 30 juni 1937 (nr 691) åtnjuta ersättning för expenser med ett belopp av 500 kronor för år. Är folkskolinspektör tjänstledig, skall han till sin vikarie avstå 200 kronor för år räknat, såvida icke Kungl. Maj:t för särskilt fall bestämmer, att han skall avstå högre belopp. Ersättning efter samma grunder synes lämpligen böra utgå till överkontrollör och biträdande överkontrollör. I ersättningen skall även i fortsättningen anses inbegripen gottgörelse för att befattningshavaren icke tillhandahålles tjänstelokal. Annan vikarie än biträdande överkontrollör bör åtnjuta ersättning för expenser med 200 kronor för år. Kostnaderna för expenser vid den lokala kontrollen synas vid tillämpning av dessa grunder kunna uppskattas till 4,500 kronor för år.

Vidkommande pensionsålder för överkontrollör och biträdande överkontrollör anser jag icke tillräcklig anledning föreligga att föreslå avvikelse från vad som i sådant avseende i allmänhet gäller för civila befattningshavare, nämligen 65 år.

De nya kontrolltjänstemännen synas böra upptagas å personalförteckning. Förslag till sådan förteckning torde lämpligen böra föreläggas 1940 års lagtima riksdag i samband med att framställning avlättes om anslag för budgetåret 1940/41 till kontroll å tillverkningsavgifter.

Genom omläggningen av beskattningssystemet blir det allenast i sådana undantagsfall, som avses i 21 § av den nya tillverkningsförordningen, erfor-

derligt att anställa kontrollombud vid maltdryckstillverkningen. De kontrollombud, som nu äro i tjänst, böra därför med nyssberörda inskränkning entledigas vid det nya beskattningssystemets ikraftträdande eller snarast möjligt därefter. En utökning av antalet tillsyningsmän vid de skattefria bryggerierna torde icke bliva erforderlig. Anledning synes heller icke föreligga att föreslå ändring av de för ifrågavarande tjänstemän nu gällande anställnings- och avlöningsvillkoren. Kostnaderna för ersättning åt kontrollombud och tillsyningsmän vid maltdryckstillverkningen efter den nya organisationens genomförande torde med nu angivna utgångspunkter uppskattningsvis kunna angivas till 5,000 kronor för år.

Till följd av den ändrade organisationen torde, såsom kommittén förutsett, en viss besparing uppkomma å kostnaden för den lokala maltdryckskontrollen. Därvid är att märka, att kostnadsminskning torde inträda, förutom beträffande avlöningar till kontrolltjänstemännen, jämväl i fråga om utgifterna för rese- och traktamentsersättningar åt överkontrollörerna. Vidare kan på grund av den ändring och utvidgning av bidragsskyldigheten med avseende å maltdryckskontrollen, som följer av 28 § i den föreslagna nya tillverkningsförfordningen, beräknas inflyta omkring 105,000 kronor för år mot cirka 95,000 kronor enligt hittills gällande bestämmelser. En jämförelse mellan nuvarande och blivande kostnader för den lokala maltdryckskontrollen kan följaktligen i stort sett beräknas gestalta sig på sätt framgår av följande sammanställning (runda tal).

	Nuvarande kostnader	Kostnader enligt för- slaget
	Kronor	Kronor
Avlöningar till överkontrollörer och biträdande överkontrollörer (inkl. ersättning för expenser samt dyrtidstillägg, resp. rörligt tillägg)	73,100	73,000
Ersättningar till kontrollombud vid skattepliktiga och tillsyningsmän vid skattefria bryggerier	61,400	5,000
Resekostnads- och traktamentsersättningar	55,500	51,000
Summa kostnader	190,000	129,000
<i>Avgår:</i> Kontrollkostnadsbidrag	95,000	105,000
Nettokostnad	95,000	24,000

Å andra sidan måste man räkna med att till följd av skattesystemets omläggning viss personalförstärkning hos kontrollstyrelsen blir erforderlig. Jag anser mig sålunda böra biträda kommitténs förslag om inrättande av en förste byråinspektörstjänst i kontrollstyrelsen, vilkens innehavare tills vidare synes böra erhålla ställning av extra ordinarie tjänsteman och hänföras till lönegraden Eo 24. Kontrollstyrelsens framställning om att tjänsten skall placeras i lönegraden Eo 26 kan jag sålunda icke tillstyrka och ej heller kommitténs av kontrollstyrelsen biträdda hemställan om att den nuvarande förste byråingenjörstjänsten skulle uppflyttas till lönegraden A 26.

Kommitténs förslag om anvisande av 6,000 kronor till förstärkning av arbetskrafterna å kontrollstyrelsens laboratorium samt 2,500 kronor till undersökningar och utredningar, för vilkas verkställande erfordras speciell sakkunskap, anser jag mig icke böra tillstyrka i vidare mån än att ett årligt belopp av sammanlagt 6,000 kronor bör av kontrollstyrelsen få disponeras för dessa ändamål.

Vid bifall till de av mig framlagda förslagen beträffande personalförstärkning hos kontrollstyrelsen torde riksdagens bemyndigande böra utverkas, att den i gällande avlöningsstat för styrelsen under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal upptagna delposten till grundavlöningar m. m. må överskridas med $\left(\frac{7 \times (8,028 + 6,000)}{12} = \right)$ i avrundat belopp 8,200 kronor.

Kommittén utgick från att vid genomförande av det nya beskattningssystemet en tid av omkring ett halvt år skulle stå till buds för de förberedelser, som måste vidtagas före övergången. Detta skulle ha möjliggjort, att nyrekryteringen av överkontrollörer och biträdande överkontrollörer med de avsedda kvalifikationerna skulle ha kunnat genomföras under mellantiden. Då jag föreslagit, att de nya skattebestämmelserna skola träda i kraft den 1 januari 1940, är det ogörligt att hinna helt genomföra omorganisationen under mellantiden. Såsom av det föregående framgått, kunna fyra av de nuvarande överkontrollörerna anses lämpade för fortsatt anställning. Dessa torde kunna övergå till de nya befattningarna omedelbart vid ikraftträdandet. Jag förutsätter nämligen, att de överkontrollörer, som anses böra bibehållas i tjänst, må efter förslag av kontrollstyrelsen kunna av Kungl. Maj:t förordnas utan föregående ansökningsförfarande.

Övriga åtta överkontrollörer torde lämpligen böra få fortsätta tjänstgöringen under den tid, för vilken deras nuvarande förordnanden gälla, d. v. s. till utgången av juni 1940, därest de icke frivilligt träda tillbaka vid tidigare tidpunkt. Rörande antalet distrikt under övergångstiden synes det böra få ankomma på kontrollstyrelsen att besluta.

Vid avgången ur tjänst, vare sig detta sker vid slutet av innevarande budgetår eller dessförinnan, böra de överkontrollörer, som åtnjuta tjänstepension av statsmedel, tilldelas viss engångsersättning. Jag har intet att invända mot de förslag, som i sådant avseende i förenämnda promemoria framlagts beträffande överkontrollörerna C. R. Alstermark, J. B. Bernhardt, P. O. E. Bokander, H. E. Rodhe och E. F. J. H. Segerdahl. Vad angår överkontrollören E. H. R. C:son Edwards finner jag i anslutning till vad chefen för statskontoret uttalat, att engångsersättningen till honom bör bestämmas till samma belopp som för övriga nu nämnda överkontrollörer, nämligen 2,400 kronor. Jag tillstyrker alltså, att envar av omförmälda sex överkontrollörer vid avgång ur tjänst tillerkännes engångsersättning med nämnda belopp. Dessa ersättningar torde böra bestridas från det för innevarande budgetår anvisade förslagsanslaget till kontroll å tillverkningsavgifter.

De två återstående överkontrollörer, vilka icke skulle beredas fortsatt anställning vid maltdrycks- och brännvinskontrollen, nämligen C. A. Hammarlund och I. S. J. Gemzell, böra erhålla pension. Även härutinnan ansluter jag mig till vad i förut berörda promemoria föreslagits. Jag tillstyrker alltså, att Hammarlund och Gemzell från och med månaden näst efter den, då förordnandet såsom överkontrollör upphör, tillerkännas årlig pension av 3,096 kronor, respektive 2,556 kronor, att utgå från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m.

Vad angår de kontrollombud, som icke vidare komma att inkallas till tjänstgöring till följd av den föreslagna omläggningen av skattekontrollen, anser jag i likhet med kommittén anledning saknas att tillerkänna dem särskild ersättning eller pension.

För undvikande av dubbelbeskattning vid övergången till det nya malt-skattesystemet har kommittén föreslagit befrielse från eller återbäring av skatt för malt, som använts för framställning av vid övergången befintligt lager av maltdrycker av andra och tredje klasserna eller av mäsik eller vört, avsedd för sådana drycker. För åtnjutande av denna förmån skall tillverkare ha att avgiva viss deklaration jämte utredning. Enligt vad jag inhämtat kommer den i samband härmed erforderliga kontrollen, vilken beräknas bli ganska vidlyftig, att påkalla anlitande av särskilda förrättningsmän med uppdrag att granska tillverkarnas uppgifter. För bestridande av kostnaderna härför torde få användas ett belopp av högst 4,000 kronor av det för löpande budgetår anvisade anslaget till kontroll å tillverkningsavgifter.

Såsom kommittén framhållit (betänkandet sid. 245) föranleder den föreslagna nya kontrollorganisationen viss ändring av 6 § 2 mom. förordningen den 11 juni 1926 (nr 207) angående tillverkning och beskattning av brännvin. Förslag till förordning härom har upprättats inom finansdepartementet.

Ifrågavarande organisatoriska ändringar medföra vidare, att instruktionen den 27 juli 1923 (nr 336) för tjänstemännen vid kontrollen över maltdryckstillverkningen samt kungörelsen samma dag (nr 339) med bestämmelser angående arvode och ersättning åt tjänstemännen vid kontrollen över maltdrycks- och brännvinstillverkningen omarbetas ävensom att vissa ändringar genomföras i instruktionen den 29 juni 1926 (nr 315) för tjänstemännen vid kontrollen över brännvinstillverkningen. Till dessa frågor torde jag få återkomma, sedan beslut meddelats beträffande maltdryckskontrollens anordnande.

Tullen för maltdrycker.

Enligt gällande tulltaxa utgår tull för maltdrycker på fat med 25 kronor för 100 kilogram och för maltdrycker på andra kärl med 35 kronor för 100 liter (tulltaxenummer 145 och 146). Dessa tullsatser fastställdes vid 1933 års riksdag i samband med den då vidtagna höjningen av maltskatten. Den

nu föreslagna skärpningen av maltdrycksbeskattningen torde böra medföra motsvarande höjning av nämnda tullsatser. Då ifrågavarande tull skall bereda erforderligt tullskydd för maltdrycker icke allenast av andra utan även av tredje klassen, finner jag en höjning av tullsatserna böra vidtagas till 45 kronor för 100 kilogram för maltdrycker på fat och till 54 kronor för 100 liter för maltdrycker på andra kärl.

Hemställan.

Under återopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels antaga förenämnda inom finansdepartementet upprättade förslag till

1) *förordning angående tillverkning och beskattning av maltdrycker; samt*

2) *förordning om ändrad lydelse av 6 § 2 mom. förordningen den 11 juni 1926 (nr 207) angående tillverkning och beskattning av brännvin,*

dels besluta, att den vid tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 (nr 316) fogade tulltaxan skall från och med dag, som Kungl. Maj:t bestämmer, i nedan angivna del hava följande ändrade lydelse:

		Tull för 100 kg kronor
	Maltdrycker:	
145	på fat B	45: —
146	på andra kärl 100 liter	54: —
	<i>Anm. Angående — — — stadgat.</i>	

dels godkänna den av mig i det föregående förordade organisationen av den lokala kontrollen över maltdrycks- och brännvinstillverkningen;

dels medgiva, att den i avlöningsstaten för kontrollstyrelsen under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal upptagna delposten till grundavlöningar m. m. må överskridas med högst 8,200 kronor;

dels medgiva, att av det för budgetåret 1939/40 anvisade anslaget till Kontrollstyrelsen: Kontroll å tillverkningsavgifter må tagas i anspråk ett belopp av 14,400 kronor till engångsersättningar åt vissa överkontrollörer vid maltdrycks- och brännvinstillverkningskontrollen vid avgång ur tjänst, i enlighet med vad jag i det föregående föreslagit;

Kungl. Maj:ts proposition nr 68.

dels ock medgiva, att överkontrollörerna vid nämnda kontroll C. A. Hammarlund och I. S. J. Gemzell må från och med månaden näst efter den, varunder deras förordnanden såsom överkontrollör upphöra, under återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 3,096 kronor, respektive 2,556 kronor.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

V. Schwartz.